

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัย
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก

CONDITIONS AND PROBLEMS IN OCCUPATIONAL SHORT-COURSE
CURRICULUM IMPLEMENTATION IN COLLEGES UNDER
THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION
AT EASTERN REGION

ทวิวัฒน์ เปี่ยมระจีก
THAWWAT PEAMRAJUEK

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานหลักสูตรและคุณวุฒิมาตรฐานวิชาชีพ
ตามระเบียบหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพ
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2551

KMITL-2009-ED-M-213-149

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัย
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก

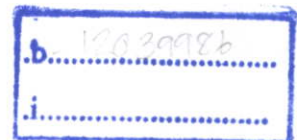
CONDITIONS AND PROBLEMS IN OCCUPATIONAL SHORT – COURSE
CURRICULUM IMPLEMENTATION IN COLLEGES UNDER
THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION
AT EASTERN REGION

ทวิวัฒน์ เปี่ยมระลึก

THAWIWAT PEAMRALUEK

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 87085
วัน,เดือน,ปี..... 30 ส.ค. 2552

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2551

KMITL-2008-ED-M-213-149

**CONDITIONS AND PROBLEMS IN OCCUPATIONAL SHORT – COURSE
CURRICULUM IMPLEMENTATION IN COLLEGES UNDER
THE OFFICE OF VOCATION EDUCATION
AT EASTERN REGION**

THAWIWAT PEAMRALUEK

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION PROGRAM IN VOCATIONAL
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2008

KMITL-2008-ED-M-213-149

COPYRIGHT 2008

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะชั้นของวิทยาลัย สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก
นักศึกษา	นายทวิวัฒน์ เปี่ยมระลึก
รหัสประจำตัว	47068306
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2551
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้และปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะชั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ในด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออก จำนวน 110 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะชั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะชั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก รายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

Thesis Title	Conditions and Problems in Occupational Short – Course Curriculum Implementation in College Under the Office of Vocational Education at Eastern Region
Student	Mr. Thawiwat Peamraluek
Student ID.	47068306
Degree	Master of Industrial Educational
Program	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2008
Thesis Advisor	Dr.Phadungchai Pupat
Thesis Co- advisor	Assistant Professor Dr.Lertlak Klinhom

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the Conditions and Problems in Occupational Short – Course Curriculum Implementation of Vocational Education Commission at Eastern Region in 7 aspects ; lesson plans , personal prepare , media purchase , learning equipment and training area , teaching activities , technique and teaching methods and measurement and evaluation. The samples were 110 teachers of Vocational Education at Eastern Region. The research instrument was a rating scale questionnaire. The statistics for data analysis were percentage mean and standard deviation.

The results were following

1. Conditions in Occupational Short – Course Curriculum Implementation of Vocational Education at Eastern which included lesson plans, personal prepar, media purchase, learning equipment and training resources were at moderate level but technique and teaching methods and measurement and evaluation were at high level.

2. Problems in Occupational Short – Course Curriculum Implementation of Vocational Education at Eastern Region which included lesson plans , personal prepare , media purchase , learning equipment and training area teaching activities, technique and teaching methods, measurement and evaluation and as a whole were at moderate level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ตลอดจนติดตามการดำเนินการวิจัยมาตลอดอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษา และข้อคิดเห็นซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทุกคน ที่ได้ให้ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล นต.ดร.พงศ์เทพ จิระโร ดร.คมสร วงษ์รักษา นางสาวจันทร์เพ็ญ ต้นเจริญ และนายจ่านงค์ อินทองคำ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ จนประสบความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่บิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้สนับสนุนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

ทวิวัฒน์ เปี่ยมระลึก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	6
2.2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน.....	25
2.3 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540.....	33
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
5.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	60
5.2 ขอบเขตของการวิจัย.....	60
5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5.6 สรุปผลวิจัย.....	62
5.7 อภิปรายผล.....	64
5.8 ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อประกอบการวิจัย.....	75
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	82
ประวัติผู้เขียน.....	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสถานศึกษา.....	37
3.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามสถานศึกษา.....	40
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและโดยรวม.....	44
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการจัดทำแผนการสอน รายข้อและโดยรวม.....	45
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร รายข้อและโดยรวม.....	46
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนรายข้อและโดยรวม.....	47
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงานรายข้อและโดยรวม.....	48
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รายข้อและโดยรวม.....	49
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านเทคนิคและวิธีสอน รายข้อและโดยรวม.....	50
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการวัดผลและประเมินผล รายข้อและโดยรวม.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง รายด้านและ โดยรวม.....	52
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการจัดทำแผนการสอน รายข้อและ โดยรวม.....	53
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร รายข้อและ โดยรวม.....	54
4.13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนรายข้อและ โดยรวม.....	55
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน รายข้อและ โดยรวม.....	56
4.15 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รายข้อและ โดยรวม.....	57
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านเทคนิคและวิธีสอน รายข้อและ โดยรวม.....	58
4.17 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการวัดผลและประเมินผล รายข้อและ โดยรวม.....	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนา ศักยภาพและขีดความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะ ทักษะ ทักษะ และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่จะ ดำรงชีพหรือไปประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมเป็นพลัง สร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้

วิทยาลัยการอาชีพเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ เน้นหลักการประหยัดแต่ สามารถจัดบริการการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางทุกประเภทวิชา ตามความต้องการ ท้องถิ่น ทั้งหลักสูตรในระบบ และนอกระบบมีความเชื่อมโยงและสามารถถ่ายโอนหน่วยกิตกันได้ สร้างโอกาสการมีงานทำและการสร้างงาน เน้นการพึ่งพาตนเองของสถานศึกษา การสร้างสำนึกใน การพึ่งพาตนเองของนักเรียนนักศึกษา ความรักถิ่นฐานและทรัพยากรท้องถิ่น โดยการจัดการเรียน การสอนอย่างครบวงจร ทั้งด้านการฝึกอบรมทักษะอาชีพ การฝึกปฏิบัติงานจริง การจัดการ การระดม ทุนในรูปแบบของสหกรณ์ และรูปแบบอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการสร้างงานและพัฒนาอาชีพของประชาชน กรมอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อให้บริการฝึกวิชาชีพ ระยะสั้นอย่างกว้างขวางหลากหลาย และยืดหยุ่นตามความต้องการของตลาดแรงงานเป็นการสนอง นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เร่งรัดการเพิ่มปริมาณการผลิตช่างเทคนิค และช่างฝีมือในสาขาที่ ขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม โดยเน้นการสร้างความร่วมมือกับ สถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนองความต้องการซึ่งกันและกันในการผลิตกำลังคน การฝึกอบรม เพื่อยกระดับฝีมือพนักงาน และฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน ทั้งในสถานประกอบการและ สถานศึกษา ตลอดจนการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ในรูปการต่อยอดผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. หรือ ปวท. เพื่อปรับทักษะวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (กรมอาชีว ศึกษา. 2541 ข : 61 – 62)

องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาได้แก่ หลักสูตร ครูผู้สอน และนักศึกษา หลักสูตร เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ให้ความรู้และประสบการณ์ ปลูกฝังแนวคิด ค่านิยมและถ่ายทอด วัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขั้นตอนการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนา หลักสูตรทุกคนต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนการใช้หลักสูตรว่า มีความสำคัญยิ่งกว่า

ขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากว่า ถึงแม้หลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตามก็ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า หลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สงัด อุทรานันท์. 2537 : 160 – 161) การใช้หลักสูตรเป็นวิธีดำเนินการในการนำสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ และการสอนของครู (สุมิตร คุณานุกร. 2540 : 130)

บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการนำหลักสูตรไปใช้คือ ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ประสบผลสำเร็จ ด้วยการจัดประชุมให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร รวมถึงจัดเตรียมสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร (จันทิภา ลิมปิเจริญ. 2538 : 320 – 321) ส่วนอาจารย์ผู้สอนมีหน้าที่ในการนำหลักสูตรไปสู่การสอน จึงต้องทำความเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลอย่างต้องแท้และต้องศึกษาประมวลการสอน แผนการสอน จัดเตรียมสื่อการสอนต่าง ๆ เป็นอย่างดี(สงวนศักดิ์ เดชคง. 2539 : 24) ส่วนนักเรียนถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการใช้หลักสูตร อาจกล่าวได้ว่าถ้าหลักสูตรดีมีคุณภาพย่อมได้ผลผลิต คือนักศึกษาที่ดีมีคุณภาพ (วีระ ไชยศรีสุข. ม.ป.ป. : 4) อาจจะกล่าวสรุปได้ว่าการใช้หลักสูตรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง

การจัดอบรมวิชาชีพพระยะสันของโรงเรียนฝึกออาชีพ มีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน เช่น บุคลากร นักศึกษา งบประมาณและเครื่องมือเครื่องจักร และหลักสูตร จึงประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันอยู่บ้าง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรพระยะสันในวิทยาลัยการอาชีพ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบด้วย ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก

2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง

1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง โดยยึดกรอบแนวคิดของการประเมินหลักสูตรของสมคิด พรหมจ้อย (ม.ป.ป. : 8) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารหลักสูตร
  - 1.1 การจัดทำแผนการสอน
  - 1.2 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
  - 1.3 การจัดหาสื่อการเรียนการสอน
  - 1.4 การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.1 กิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.2 เทคนิคและวิธีสอน
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2550 ของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 151 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2550 ของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 110 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 สภาพการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
- 2.2 ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม กหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม ที่เปิดสอนในวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและหัวหน้าคณะวิชา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2550

3. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ที่สอนรายวิชาหลักสูตรพระยะสันที่ปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2550

4. สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติจริงของการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

5. ปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

6. การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำแผนการสอน การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การจัดหาสื่อการเรียนการสอน และการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งสถานที่สำหรับการฝึกงาน

6.1 การจัดทำแผนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการสอนรายวิชา การฝึกอบรมการจัดทำแผนการสอน การจัดบริการเอกสารประกอบการจัดทำแผนการสอน วัสดุอุปกรณ์การจัดพิมพ์และเผยแพร่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ และการช่วยเหลือบำเพ็ญการจัดทำแผนการสอน

6.2 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร หมายถึง วิธีดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ให้แก่อาจารย์ผู้สอน โดยการฝึกอบรม การจัดบรรยายทางด้านวิชาการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้อย่างถูกต้อง

6.3 การจัดหาสื่อการเรียนการสอน หมายถึง วิธีในการจัดหารวมทั้งการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6.4 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน หมายถึง วิธีการจัดหาจัดเตรียม การซ่อมแซมบำรุงรักษา เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนต่างๆ รวมถึงการจัดหาแหล่งฝึกงานสำหรับผู้เรียน

7. การจัดกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงเทคนิคและวิธีสอน

7.1 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ทักษะจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

7.2 เทคนิคและวิธีสอน หมายถึง วิธีการถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมและประสบการณ์จากอาจารย์ผู้สอนไปสู่ผู้เรียนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

8. การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการที่อาจารย์ผู้สอนใช้ตัดสินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ที่มีส่วนช่วยให้อาจารย์ผู้สอนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนดียิ่งขึ้น และยังทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
  - 2.1.1 การบริหารหลักสูตร
  - 2.1.2 การจัดกระบวนการเรียนการสอน
  - 2.1.3 การวัดผลและประเมินผล
- 2.2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
- 2.3 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2540
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1.1 การบริหารหลักสูตร

2.1.1.1 ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรมีนักการศึกษาไทยและนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

มานิต มานิตเจริญ (2539 : 1027) หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดวิชาและความสูงต่ำที่วางไว้ให้ครูสอนและนักเรียนเรียน

แก้วตา คณะวรรณ (2521 : 4) ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือ การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรม ฝึกฝนผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 2) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่โรงเรียนปรารถนา

สุมิตร คุณานุกร (2520 : 4-5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้เรียน โดยบรรจุความมุ่งหมายของการให้การศึกษา ตลอดจนเนื้อหาสาระความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมให้กับผู้เรียน

2. โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถต่าง ๆ ของผู้เรียน

3. วิชาความรู้สาขาหนึ่งที่วัดด้วยหลักการและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ 6 แนวทาง ดังนี้

1. หลักสูตร คือ อนุกรมโครงสร้างของการเรียนอย่างกว้าง ๆ
2. หลักสูตรคือ การกำหนดสาระของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ
3. หลักสูตรคือ โครงสร้างลักษณะเนื้อหาในหลักสูตร
4. หลักสูตร คือ แนวทางทางการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
5. หลักสูตรเป็นการประเมินผลว่า ทั้งการเลือกและโครงสร้างใช้ได้หรือไม่
6. หลักสูตร คือ เกณฑ์ประเมินผลสำหรับการสอน

สังต์ อุทรานันท์ (2527 : 9-16) ได้นิยามคำว่า หลักสูตรไว้ 8 แนวทางด้วยกัน คือ

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน
2. หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้เด็ก
3. หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน
4. หลักสูตร คือ สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทาง
5. หลักสูตร คือ ข้อผูกพันระหว่างนักเรียนกับครู และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
6. หลักสูตร คือ สิ่งที่สังคมคาดหมายหรือมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ
7. หลักสูตรคือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
8. หลักสูตร คือ จะรวมไปถึงกิจกรรมทั้งนอกห้องเรียน หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร

สมคิด พรหมจ้อย (ม.ป.ป. : 1) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ เพื่อให้ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนให้บังเกิดคุณสมบัติตามความมุ่งหมาย

Taba (1962 : 10) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการเตรียมพลเมือง เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้วัฒนธรรม นั้น

จากการที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์และองค์ความรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดให้กับผู้เรียน โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรม มีความรู้ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งหลักสูตรจะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ความมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพเมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว รัฐบาลมีหน้าที่จะต้องนำแผนการศึกษาแห่งชาติมา กำหนดนโยบายและความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องนำนโยบายและความมุ่งหมายนั้นมาวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยให้เกิดผลทั้งภาคปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้น ความสำคัญของหลักสูตร อาจจะสรุปได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2536 : 46-47)

1. หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุตามความมุ่งหมายและนโยบาย

2. หลักสูตรเป็นหลักและเป็นแนวทางในการวางแผนวิชาการ การจัดการและการบริหาร การศึกษา การสรรหาและการพัฒนาบุคลากร การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม การเรียน การสอน งบประมาณ อาคารสถานที่ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตร

3. หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

4. ระบบหลักสูตรจะกำหนด ความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาของครูและผู้บริหาร

5. หลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาสังคมประเทศ

2.1.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นเครื่องชี้แจงแนวทางของหลักสูตร ดังนั้น ในการสร้างหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้ คือ

สมิตร์ คุณานุกร (2520 : 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี 4 องค์ประกอบคือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

สมคิด พรหมจ้อย (ม.ป.ป. : 1) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร 5 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นสิ่งกำหนดคุณลักษณะที่พึงปรารถนาที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหัวใจที่สำคัญของหลักสูตร ที่บอกว่าจะผลิตบุคคลขึ้นมาให้มีคุณลักษณะเช่นไร

2. เนื้อหา เป็นสาระสำคัญของความรู้ที่นำมาใช้เป็นสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนา

จนบรรลุความมุ่งหมาย

3. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน

4. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่เอกสารการสอนชุดวิชาแบบฝึกปฏิบัติ สื่อและ

เอกสารอื่นๆ

5. การวัดและการประเมินผล เป็นวิธีการตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงไร

Taba (1962 : 10) ให้แนวคิดว่า หลักสูตร โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผลผลิต

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของหลักสูตร ดังที่ผู้วิจัย พอลจะสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจะประกอบไปด้วย

1. จุดประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชาของหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินการเรียนการสอน

2.1.1.3 กระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 12) ให้ทรรศนะว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพัฒนาระบบ โครงสร้างของการจัดการเรียนการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำรา แบบเรียน การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครู ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา หลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริการและบริหารหลักสูตร

สัจจิต อุทรานันท์ (2527 : 31-38) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำ หลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่ เลย ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจะรวมถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย และได้จัดลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

Taba (1962 : 12) ได้เสนอลำดับขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7

ขั้นตอน คือ

- ขั้นตอนที่ 1 สำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
- ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอน
- ขั้นตอนที่ 4 จัดลำดับเนื้อหาสาระ
- ขั้นตอนที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 6 จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 7 กำหนดวิธีการประเมินผลและแนวทางปฏิบัติ

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องมีการจัดทำเป็นกระบวนการ ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรที่ได้มีคุณภาพสูงสุด

2.1.1.4 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ ได้มีนักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงหลายท่าน ดังนี้

สังข์ อุทรานันท์ (2527 : 260-268) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า การทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร จะถือว่าขั้นตอนของการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นที่ยอมรับกันว่า ขั้นตอนการใช้หลักสูตรนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญในการชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง นักพัฒนาหลักสูตรทุกคนต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนของการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากว่าหลักสูตรจะได้สร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า หลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรจะบังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับใช้หลักสูตรจะมีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะคือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัดสุหลักสูตร รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตรด้วย

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529 : 186) ได้ให้ทรรศนะว่า คุณภาพของครูเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นเรื่องของการเตรียมครู การปรับปรุงคุณภาพของครูประจำการและประสิทธิภาพในการสอนของครู

สุมิตร คุณานุกร (2523 : 131-132) ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้ควรประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นการตีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์ การสอนเพื่อผู้สอนจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำแผนการสอน

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้หลักสูตรได้สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย ซึ่งผู้บริหารต้องคำนึงถึง เช่น การจัดครูเข้าสอนตามความถนัด การจัดตารางสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

3. การสอนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจึงเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุด ครู จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมโดยผู้บริหารต้องคอยให้ความสะดวก ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ครูเพื่อให้การสอนของครูและการเรียนของเด็กบังเกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 195-201) ให้ทรรศนะว่า การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และการเลือกสรรโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

จากการที่นักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้นั้น จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้หลักสูตรนั้นประสบความสำเร็จนั่นเอง

2.1.1.5 บทบาทของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้

บทบาทของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้ ได้มีนักวิชาการศึกษาให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2525 : 273-275) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การใช้หลักสูตร 5 ประการ คือ

1. นักวิชาการ ซึ่งได้แก่ ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้

1.1 ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.2 ทำการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร

1.3 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้บริการวัสดุหลักสูตรและให้กำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้

2. ผู้บริหาร โรงเรียน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

- 2.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน
  - 2.2 ให้บริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู
  - 2.3 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
  - 2.4 กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น การจัดอบรมหรือจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น
  - 2.5 ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น ๆ
3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าสายวิชา ควรจะดำเนินการส่งเสริมการใช้หลักสูตรดังต่อไปนี้
- 3.1 ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างชัดเจน
  - 3.2 ช่วยวางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ
  - 3.3 จัดหาวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนและให้บริการแก่ครูคนอื่นที่อยู่ภายในสายเดียวกัน
  - 3.4 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
  - 3.5 ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรกับหมวดวิชาอื่นหรือสายวิชาอื่นเพื่อให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูผู้สอน ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ ดังนี้
- 4.1 ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างชัดเจน
  - 4.2 ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
  - 4.3 ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่
  - 4.4 พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้
5. บุคลากรอื่นๆ ภายในโรงเรียนซึ่งได้แก่บรรณารักษ์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษานักวัดผล นักแนะแนว ฯลฯ ต่างก็มีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยกระทำในสิ่งต่อไปนี้

5.1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มที่

5.2 ให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 195-220) ได้ให้ความหมายของบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คือ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น และชุมชน หรือผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังระบุว่า ครูใหญ่เป็นผู้มีบทบาทมากเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังต่อไปนี้ คือ จะต้องมีการเตรียมวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ และการเลือกสรรการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

ภิญโญ สาธร (2526 : 383-391) กล่าวถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนมีอยู่หลายระดับ ซึ่งแยกออกได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บังเกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ธุรการ การเงิน การบริหารบุคลากร และการตัดสินใจสั่งงานในการทำงานด้านต่าง ๆ

2. หัวหน้าหมวดวิชา มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการโดยตรงคือ จะต้องรู้รายละเอียดและเข้าใจในองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นอย่างดี เช่น คู่มือจัดทำตำราเรียน สื่อการสอน การจัดสถานที่ ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

3. ครูผู้สอน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องเลือกสรรวิธีการสอนที่ดีเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

4. เจ้าหน้าที่แนะแนว จะมีบทบาทในการแนะแนวแก่นักเรียนในเรื่องการเรียน ความประพฤติ ทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

5. เจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา มีหน้าที่คอยช่วยเหลือแก่ครูเกี่ยวกับเทคนิคการวัดผล และการประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตร

6. เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีหน้าที่จัดเอกสารหลักสูตร แบบเรียน วารสาร หนังสืออ้างอิง และตำราในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ใช้

จากการที่นักศึกษาได้ให้ความหมายของบุคลากรที่นำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรประกอบด้วยหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากต่อนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งถ้ามีการทำงานที่สอดคล้องกันแล้ว ก็จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.1.6 การจัดทำแผนการสอน

การสอนแต่ละครั้งนั้น ถ้าอาจารย์ผู้สอนได้วางแผนไว้ว่าจะสอนอะไร จะใช้อะไรบ้าง ในการสอน และมีการเตรียมตัวล่วงหน้าพอสมควร ย่อมจะทำให้บทเรียนนั้น ๆ ตามที่กำหนดไว้ ดำเนินการไปด้วยดี สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและต้องกำหนดไว้ก็คือ การจัดทำแผนการสอน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระบุว่า (2542 : 1) ได้ให้ความหมายว่า แผนการสอน หมายถึง แผนการ หรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 266-267) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอนเป็นการขยาย รายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะการจัดทำแผนการสอนมักจะทำกันเป็นรายวิชาหรือเป็นรายชั้นเรียน แผนการสอนควรจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก เป็นแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่ง เป็นแผนการสอนระยะสั้น ซึ่งนำเอาแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนดังนี้ คือ

1. จะเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรสามารถ ดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จะให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตาม ผลการเรียนการสอน
3. จะเป็นแนวทางในการสร้างข้อสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความ ครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2543 : 17) ให้ทัศนะว่า การวางแผนการเรียน การสอนจะช่วยให้ได้มีการเตรียมตัวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ และเตรียมกิจกรรมในห้องเรียนให้เหมาะสม กับบทเรียนและนักเรียน ตลอดจนเตรียมวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของครู การวางแผนการเรียนการสอนอาจจะสรุปประโยชน์ได้ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนเพราะนักเรียนแต่ละห้อง แต่ละปี มีความ แตกต่างกันมากและครูสามารถปรับปรุงให้เหมาะสมได้
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะสามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่องหรือปัญหา ต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้ตามลักษณะของระบบ จากจุดมุ่งหมายและการประเมินผล
3. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้สอน เพราะได้มีการเตรียมกิจกรรมให้เหมาะสมกับ เนื้อหาและผู้เรียน ตลอดจนเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สอนด้วย
4. ทำให้งานในภาคเรียนต่อไปน้อยลง เพราะการวางแผนสำหรับหน่วยการสอน สามารถใช้ได้ในอนาคตด้วย โดยอาจปรับปรุงแก้ไขบ้างเล็กน้อย เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนมากขึ้น

5. มีการเตรียมจัดห้องเรียนและเตรียมสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้มีบรรยากาศที่ดีให้ห้องเรียนและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

วัฒนาพร ระบุว่า ทุกข์ (2542 : 2) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอนจะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเลือกใช้สื่อการวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการจัดและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

แผนการสอนมี 3 ชนิด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543 : 19-24)

1. แผนการสอนระยะยาว (ตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษา) เป็นการแบ่งบทเรียนตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษาออกเป็นหน่วยการเรียนการสอน แต่ละหน่วยการเรียนใช้เวลาสอนเท่าใด

2. แผนการสอนสำหรับหน่วยการสอน เป็นการวางแผนในรูปของหน่วยการสอน ซึ่งจะทำได้สามารถสร้างความสัมพันธ์ในระหว่างส่วนย่อย ๆ ในหน่วยได้ ในการเรียนการสอน แต่ละหน่วยอาจต้องการการปฏิบัติต่าง ๆ ไปจนสลับซับซ้อนขึ้น เพื่อเด็กจะได้พัฒนาตามความมุ่งหมาย

3. แผนการเรียนการสอนระดับบทเรียน เมื่อมีแผนการเรียนการสอนสำหรับหน่วยการเรียนแล้ว ก่อนการสอนแต่ละบทเรียนที่อยู่ในหน่วย ครูจะต้องเขียนแผนการเรียนการสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เตรียมกิจกรรม ตลอดจนสื่อการสอนให้เหมาะสมตลอดบทเรียน

รูปแบบของแผนการสอน แบ่งออกเป็น 7 ส่วน คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536 : 208-209)

1. หัวเรื่องและกำหนดเวลาเรียน

2. เนื้อหาสาระ

3. ความคิดรวบยอด

4. จุดประสงค์ของการเรียน

5. สื่อการเรียน

6. กิจกรรมการเรียน

7. การประเมินผล

ขั้นตอนการเขียนแผนการสอน (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 83, 88, 124)

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)

เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ ซึ่งมีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์การเรียนรู้จะได้มาจากจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชา

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน (Learning)

เป็นการพิจารณาว่า การเรียนการสอนในแผนนั้น มีจุดเน้นหรือสาระสำหรับอะไร จะต้องสอนเนื้อหาใดจึงจะครอบคลุมครบถ้วน จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีสอนใดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และจะใช้สื่อการเรียนการสอนใด จึงจะสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนด

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผล (Evaluation)

การวัดและประเมินผล จัดเป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดคล้องอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอนจะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา/ภาคเรียน จะเป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529 : 85) กล่าวว่า ในการจัดทำแผนการสอนต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตของการสอน โดยศึกษาข้อมูลจากจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการสอนซึ่งได้มาจากการศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาที่สอน การพิจารณาถึงสภาพการสอนรวมทั้งประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย การคำนึงถึงระยะเวลาการสอนแต่ละครั้ง การพิจารณาความต้องการทางด้านวัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน

2. การเลือกและจัดลำดับเนื้อหาของเรื่องที่สอน โดยพิจารณาจากเนื้อหาของหลักสูตร การจัดวางรูปแบบ และขั้นตอนของการสอนอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงกลุ่มผู้เรียนเป็นหลัก และการเรียงลำดับหัวข้อเรื่องที่จะสอนก่อนหลัง แล้วทบทวนอีกครั้งว่าควรจะนำเสนอหัวข้อเรื่องใดก่อนหลัง

3. การจัดทำแผนการสอน แผนการสอนประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ (1) หัวข้อประกอบด้วย ชื่อเรื่อง จุดประสงค์ ระยะเวลา วิธีการสอน อุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการสอน และวิธีการประเมินผล (2) โครงร่างของสิ่งที่สอน การสอนทุกครั้งจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ คือ การนำเข้าสู่เรื่อง การดำเนินการสอน และการสรุป

4. การทดลองใช้แผนการสอน ภายหลังจากจัดทำแผนการสอนเสร็จแล้ว ต้องมีการทดลองใช้แผนการสอน หรือฝึกซ้อมการสอน เพื่อผู้สอนจะได้มีโอกาสตรวจสอบแผนการสอนก่อนนำไปใช้สอนจริง ทำให้แผนการสอนมีประสิทธิภาพและช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน

จากนักการศึกษากล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยจะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลของแต่ละเรื่องที่สอนทั้งนี้แผนการสอนจะต้องเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.1.1.7 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536 : 196 – 197) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจะมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ควรจะมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตรสำหรับครู รวมทั้งการการสร้างเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรให้กับครู ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน บุคลากรกลุ่มนี้ควรจะมีการประชุมชี้แจง และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และรายงานความก้าวหน้าระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร

2. ผู้สอน นอกจากจะประชุมชี้แจงให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในภาพกว้าง ๆ แล้ว จะต้องมีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับใช้หลักสูตรแบบเจาะลึก โดยเฉพาะแนวการสอน และจุดเน้นในแต่ละเรื่อง ซึ่งจะมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร

3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในชุมชน การวางแผนการศึกษาควรจะให้บุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มาก เพราะการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะช่วยทำให้การใช้หลักสูตรปรับเข้ากับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและนำความรู้จากสถานศึกษาสู่ชุมชน ซึ่งจะต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักสำหรับที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้ดำเนินไปโดยสะดวกและราบรื่น รวมทั้งชี้แจงให้ผู้ปกครองและบุคคลอื่นในชุมชนทราบเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้วย

สังค อุทรานันท์ (2527 : 263-264) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อมของบุคลากร เป็นงานที่มีความสำคัญมาก ก่อนที่จะนำหลักสูตรใดไปใช้ควรจะได้มีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่ จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงความมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการ

สอน และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น การเตรียมความพร้อมของบุคลากรอาจอาศัยวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ เป็นบริการสนเทศที่เตรียมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางด้านการศึกษา ทั้งโดยวิธีการรวบรวมข่าวสารทางวิชาการไว้ในห้องสมุด เพื่อให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หรือจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เช่น จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้สอนสนใจด้านคุณภาพการสอน

2. การฝึกอบรม หรือประชุมปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคลากรมีความชำนาญในการทำงานด้วยมือ รู้จักใช้ความรู้ทางด้านเทคนิค มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เช่น การจัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวางแผนการสอน การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตหรือซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

3. การศึกษาต่อ เป็นการเตรียมเพื่อให้บุคลากรมีความสามารถและคุณวุฒิที่สูงขึ้น เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้บุคลากรได้ไปศึกษาต่อตรงกับสาขาวิชาที่ปฏิบัติงานอยู่ เป็นการเพิ่มความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ หรือการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เพื่อช่วยให้การทำงานของสถาบันมีประสิทธิภาพ

4. การศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมที่จัดให้บุคลากรได้ไปเรียนรู้เทคนิค และวิธีการทำงานใหม่ ๆ จากหน่วยงานอื่นที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน ช่วยให้บุคลากรได้เกิดความรู้ ความคิด และเห็นแนวทางสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้ในหน้าที่รับผิดชอบ

5. การศึกษาเพิ่มเติม เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาในสถาบันการศึกษาชั้นสูง ในระยะเวลาสั้น เพื่อสามารถนำความรู้กลับมาปฏิบัติงานได้ทันที่ โดยมิได้มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อรับปริญญา

6. การบรรยายทางวิชาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการและแนวคิดของเนื้อหาสาระที่น่าสนใจสำหรับการปฏิบัติงาน เช่น การบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

สายหยุด จำปาทอง (2532 : 208-211) กล่าวถึงกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์หรือบุคลากร มีดังนี้

1. พัฒนาประสบการณ์ใหม่ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การดูงานระยะสั้น โครงการร่วมมือระหว่างสถาบันและการทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย

2. พัฒนาความเชี่ยวชาญ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการประชุมเชิงวิชาการ การเขียนบทความ การร่วมกับอาจารย์อื่นทำการวิจัย และการอ่านหนังสือ บทความผลงานวิจัยในสาขาวิชาของตน

3. พัฒนาการสอน เป็นการพัฒนาด้านเทคนิคการสอน และอุปกรณ์การสอน เช่น จัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอน พัฒนาด้านทักษะและความรู้ใหม่ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การฝึกวิเคราะห์ข้อสอบ พัฒนาด้านหลักสูตร เช่น วิเคราะห์โปรแกรมการเรียน พัฒนาด้านการสร้าง

ประสบการณ์สอนใหม่ เช่น ทดลองสอนวิชาใหม่ และพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการสอน เช่น ให้นักเรียนประเมินการสอนของอาจารย์

4. พัฒนาการให้บริการ เป็นการพัฒนาการให้คำปรึกษา แนะนำ เช่น ฝึกให้คำปรึกษากลุ่ม ชมรมนักศึกษา พัฒนาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษา เช่น การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับนักศึกษา

5. พัฒนาตนเอง เป็นการพัฒนาความรู้ทั่วไป พัฒนาด้านคุณธรรม วัฒนธรรม พัฒนาด้านอาชีพ และการพัฒนาอนามัย

จากการที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมของบุคลากรเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อาทิ การฝึกอบรม การศึกษาเพิ่มเติม การศึกษาดูงาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั่นเอง

2.1.1.8 การใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและส่งผลไปถึงตัวหลักสูตรว่าดีเหมาะสมเพียงใด ดังที่ วาสนา ขาวหา (2533 : 77) ให้ทัศนะว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อที่เป็นตัวกลางนำไปสู่การเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สื่อการเรียนการสอนยังจำแนกได้หลายลักษณะในการช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเลือกใช้ให้เหมาะสม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536 : 204) ได้จัดสื่อการเรียนเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทวัสดุอุปกรณ์
2. ประเภทเครื่องมือโสตทัศน
3. ประเภทกิจกรรมโสตทัศน

ซึ่งสื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และมีความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น ๆ

ลัดดา สุขปรีดี (2523 : 61) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งหาประสบการณ์ หรือศึกษาได้อย่างแท้จริง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 สื่อวัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียน หรือตำรา ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไกเป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ ฟิล์ม ภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ ฟิล์มสตริป เส้นเทปบันทึกเสียง รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ รายการสอนที่ใช้เครื่องช่วยสอน

2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ สื่อใหญ่ ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียน สื่อประเภทนี้ตัวของมันเองแล้วแทบจะไม่มีประโยชน์ต่อการสื่อความหมายเลยถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ มาป้อนผ่านเครื่องกลไกเหล่านี้ ดังนั้นสื่อประเภทนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ สื่อการสอนประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ เทคนิคหรือวิธีการ ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การสาธิต การแสดงบทบาท การแสดงละครหุ่น

จากความหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า การใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องยึดหลักการปฏิบัติ โดยเลือกสื่อให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา และผู้เรียน รวมทั้งต้องรู้จักเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ดี และใช้ได้นานที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2.1.2 การจัดกระบวนการเรียนการสอน

2.1.2.1 การจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ดังที่มันักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 2) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการสอนว่า การสอนมีลักษณะดังนี้ คือ มีการจัดดำเนินการของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พุด เขียน โยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การประเมินผล ฯลฯ การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจจะอยู่ในรูป การบรรยาย สาธิต หรือปฏิบัติให้ดูให้อ่านเนื้อหาสาระ ให้อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ฯลฯ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 108) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการสอนไว้ ดังนี้

1. การสอน (Teaching) หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน
2. การเรียนการสอน (Instruction) หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน

รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การซื้อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

รัชชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529 : 189) ได้ให้ทัศนะของการสอนว่า การสอนได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยตรงกับผู้เรียน

สุมิตร คุณานุกร (2520 : 135) ให้ความหมายของการสอน คือ การที่บุคคลผู้หนึ่ง นำเอาความรู้ สึกนึ่กคิดและชีวิตของตนเองมอบให้บุคคลอีกผู้หนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้เรียนได้พิจารณา และเลือกสรรเอาคุณสมบัติ ทัศนคติและค่านิยมที่จับใจมายึดถือเป็นของตนเองและปฏิบัติตาม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า การสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์ทั้งหลายให้กับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใน ทิศทางที่ต้องการ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิธีสอนและรูปแบบการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีสอน หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม แต่วิธีสอนมีอยู่มากมายหลายวิธี แต่ละวิธีย่อมเหมาะสม กับเนื้อหาวิชามากน้อยไม่เหมือนกัน ครูจำเป็นจะต้องมีความสามารถในการพิจารณาวิธีสอนจึงจะ เกิดประสิทธิภาพสูง บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 4) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการที่จะเลือกใช้วิธีสอน แบบใดให้เหมาะสมนั้น ควรพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดประสงค์ของบทเรียน การที่จะเลือกใช้วิธีสอนวิธีใด วิธีนั้นจะต้องสอดคล้อง กับจุดประสงค์ของบทเรียน
2. ลักษณะของเนื้อหาสาระ ควรเลือกวิธีสอนที่สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาสาระที่ จะสอนนั้น
3. ลักษณะของผู้เรียน มีวิธีสอนบางวิธีสามารถใช้ได้กับผู้เรียนหลายวัย หลายประเภท แต่บางวิธีเหมาะสมกับผู้เรียนบางวัยบางประเภท จะต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน นั้น ๆ
4. เวลา ในการสอนแต่ละครั้งมีเวลากำหนดให้นานเท่าใด ตามช่วงเวลาดังกล่าวเพียงพอ สำหรับการสอนด้วยวิธีนั้น ๆ หรือไม่ จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ
5. สถานที่ สถานที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ต้องพิจารณา การสอนบางวิธีจำเป็นต้อง จัดสภาพห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ให้เหมาะสม
6. จำนวนผู้เรียน ผู้เรียนมีจำนวนมากน้อยเท่าใด จำนวนผู้เรียนดังกล่าวนั้นเหมาะสม กับวิธีที่ใช้หรือไม่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 119) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการที่จะเลือกใช้วิธี สอนแบบใดให้เหมาะสมนั้น ควรจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่ เช่น เนื้อหาที่เป็นหลักการ ทฤษฎี สามารถใช้วิธีการบรรยาย แต่ถ้าเป็นงานและต้องการฝึก ควรใช้การฝึกทักษะปฏิบัติหรือจะใช้ทั้งบรรยาย หรือฝึกทักษะปฏิบัติควบคู่กันไป
2. วิธีสอนควรเหมาะสมกับความถนัดของผู้สอน เป็นความถนัดของผู้สอนที่จะสอน ด้วยวิธีการสอนแบบนั้น ๆ
3. วิธีสอนเหมาะสมกับชั่วโมงสอนในหลักสูตร ข้อจำกัดของเวลาเป็นตัวกำหนดวิธีสอน

4. วิธีสอนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและขนาดของห้องเรียน การสอนแบบบรรยายสามารถสอนผู้เรียนได้มากกว่าอภิปราย

5. วิธีสอนเหมาะกับผู้เรียน

วิธีการสอนมีรูปแบบที่แตกต่างกัน มีนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอวิธีการสอน ดังนี้
 สุมิตร คุณานุกร (2520 : 137-146) ได้กล่าวว่า วิธีสอนมี 8 วิธี คือ

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายและซักถาม
3. การฝึกปฏิบัติ
4. การสอนโดยใช้วัสดุทัศนูปกรณ์
5. การแก้ปัญหาและการค้นพบตนเอง
6. การใช้ห้องทดลองและวิธีสืบสอบ
7. วิธีสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
8. การสอนโดยใช้บทบาทและสถานการณ์จำลอง

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 50-75) ได้กล่าวถึงวิธีสอน ดังนี้

1. การสอนแบบบรรยาย มีลักษณะดังนี้

เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในรูปของการบอก ผู้เรียนเป็นฝ่ายฟังอาจจดบันทึกสาระสำคัญ ถ้าเป็นการสอนแบบบรรยายล้วนในระหว่างการบรรยายผู้เรียนจะไม่มีโอกาสถามคำถามหรือวิพากษ์วิจารณ์มุ่งถ่ายทอดความรู้ และ/หรือมุ่งให้เข้าใจ

2. การสอนแบบอภิปราย มีลักษณะดังนี้

2.1 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ความคิดเห็นที่ผู้เรียนเสนออาจได้มาจากประสบการณ์ การศึกษาค้นคว้า การพิจารณาไตร่ตรอง การวิเคราะห์

2.2 การเสนอความคิดเห็นจะไม่อยู่ในรูปสรุปผลการประเมินสั้น ๆ ว่า ถูก-ผิด สำคัญ-ไม่สำคัญ ฯลฯ แต่จะเป็นความคิดเห็นที่เป็นคำชี้แจง โดยหลักเหตุผล และมีหลักฐานสนับสนุนหรืออย่างไรอย่างหนึ่ง

3. การสอนแบบอภิปรายย่อย มีลักษณะดังนี้

3.1 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 2-6 คน

3.2 สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นหรือปัญหาที่ผู้สอนยกขึ้นมา โดยอภิปรายในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น 5-10 นาที ปัญหาที่แต่ละกลุ่มจะอภิปรายอาจเป็นปัญหาเดียวกันหรือต่างกันได้ และมักดำเนินการหลังจากผู้เรียนได้ฟังการบรรยายไประยะหนึ่งแล้ว

3.3 หลังจากการอภิปรายย่อยภายในกลุ่มเสร็จแล้ว จะมีการอภิปรายในกลุ่มใหญ่ทั้งหมด

4. การสอนแบบสัมมนา มีลักษณะดังนี้

4.1 ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้ง แล้วมาเสนอเพื่ออภิปราย

4.2 เรื่องที่จะสัมมนาอาจเป็นเรื่องเดียว หรือหลายเรื่อง โดยเลือกตามความสนใจได้

4.3 ในการศึกษาค้นคว้าอาจใช้วิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน

5. การสอนแบบตัว คือการสอนกลุ่มย่อยหรือการสอนรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้สอนหรือผู้เรียนที่เรียนเก่งในเรื่องนั้นเป็นผู้สอน

6. การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ คือเทคนิคการสอนที่ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น

7. การสอนโดยใช้เกมจำลองสถานการณ์ คือ วิธีสอนที่ผู้สอนนำเอาสถานการณ์จริงมาจำลองไว้ในห้องเรียน พยายามให้มีสภาพเหมือนจริงมากที่สุดและกำหนดกติกา กฎ หรือเงื่อนไขไว้

8. การสอนโดยใช้การระดมความคิด คือ การให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะให้การแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่ผู้เรียนเสนอมานั้น มีการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมด

9. การสอนแบบค้นพบความรู้ คือ วิธีสอนที่ผู้เรียนค้นพบคำตอบหรือความรู้ด้วยตนเอง

10. การสอนแบบแก้ปัญหา คือ วิธีสอนที่ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์

11. การสอนแบบปฏิบัติการ คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้การแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด โดยทำการทดลองปฏิบัติฝึกการให้ทฤษฎีโดยผ่านการสังเกต การทดลอง ภายใต้สถานการณ์ควบคุมไว้

12. การสอนโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง การสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นต้น

13. การสอนแบบให้ผู้เรียนรายงานในชั้น คือ เทคนิคการสอนที่มอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าสาระความรู้ เรื่องราว แล้วนำมาเสนอรายงานในชั้น

14. การสอนโดยใช้คำถาม คือ การสอนที่ผู้สอนเป็นผู้ป้อนคำถามให้ผู้เรียนตอบ
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 115-118) ได้จำแนกวิธีสอน 5 วิธี คือ

1. การสอนแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่ผู้สอนมีบทบาทมากที่สุด โดยผู้สอนเป็นผู้เล่าพูด อธิบายถึงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนจะฟัง จดบันทึกสิ่งที่ได้จากการบรรยาย

2. การสอนทักษะปฏิบัติ หมายถึง การสอนที่เน้นให้มีการฝึกฝนและปฏิบัติจริง

3. การสอนแบบอภิปราย หมายถึง วิธีสอนที่เน้นบทบาทของผู้เรียน ให้มีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็น

4. การสอนแบบสัมมนา หมายถึง การสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชา เกิดแนวความคิดและพัฒนาทักษะพร้อมกันไปด้วย

5. การสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยเน้นกิจกรรมและดำเนินงานที่ผู้สอนได้เตรียมไว้ สำหรับผู้เรียนเป็นอิสระทางด้านการเรียนของผู้เรียน เพราะผู้เรียนอาจเป็นผู้กำหนดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า วิธีสอน เป็นวิธีการที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน โดยจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา ผู้เรียน และความถนัดของผู้สอน ส่วนรูปแบบการสอน สามารถแบ่งเป็น 2 หลักใหญ่ คือ

1. การสอนแบบเน้นผู้สอนเป็นสำคัญ ได้แก่ การสอนแบบบรรยาย
2. การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การสอนแบบฝึกปฏิบัติ แบบอภิปราย แบบสัมมนา แบบแก้ปัญหา เป็นต้น

การวัดและประเมินผล

การประเมินผลการเรียนการสอน

ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีขั้นตอนหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ก็คือ การวัดและประเมินผล เพราะการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ว่า บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนและความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ทำให้ครูได้ทราบผลการสอน และวิธีการสอนของงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนั้นการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน เมื่อใดมีการเรียนการสอนจะต้องมีการประเมินผลควบคู่กันไปด้วย

อัญชลี แจ่มเจริญ และสุกัญญา ธารีวรรณ (2523 : 275) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล การเรียนการสอนว่า เป็นวิธีการพิจารณาคัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าการนำหลักสูตรไปใช้ ช่วยให้ทราบถึงความเจริญงอกงามและความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนดีขึ้น รวมถึงให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของครู และข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น

นันทวล ทศวัฒน์ (2523 : 67) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนอันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนว่า นักเรียนพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของนักเรียน
3. เพื่อทราบว่า การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้มากน้อยเพียงใด
4. เพื่อทราบผลการสอนของครูว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด
5. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 148-152) ได้กล่าวถึงการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนมี 2 ประเภท คือ

1. การประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน และประเมินว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงตัวนักเรียน แผนการสอนและวิธีสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. การประเมินเพื่อตัดสินใจผลการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินระหว่างภาคเรียนให้ครอบคลุม จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของรายวิชาออกมาเป็นคะแนนระหว่างภาค และการประเมินผลปลายภาค โดยประเมินผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สำคัญเมื่อสิ้นภาคเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นวิธีดำเนินการ ในการพิจารณาตัดสินพฤติกรรมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ช่วยให้อาจารย์ผู้สอน ทราบเกี่ยวกับการสอนของตนเองว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และมีข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการเรียน การสอนหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

ความหมายของหลักสูตร

รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 14) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่าขอบเขตข้อกำหนดทั้งปวงที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ

วิจิตร อวระกุล (2537 : 33-34) ได้ให้ทรรศนะว่า หลักสูตรการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึง

1. เป็นวิชาที่จะตอบสนองหรือแก้ปัญหาของวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแก้ปัญหาของ หน่วยงาน มิใช่วิชาเข้มข้นเชิงแต่ควรเข้มวิชา

2. วิชาในหลักสูตรจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร มีรายละเอียด หรือ สารสำคัญของวิชา (Course description) ขึ้นไว้ เพื่อให้การดำเนินการ การสอนของวิทยากรตรง ตามวัตถุประสงค์ตามต้องการของผู้จัดการฝึกอบรม

3. ระยะเวลาที่เหมาะสมแก่ความจำเป็น เวลาที่จะอำนวยให้ผู้เข้าอบรมคือ เวลาที่ เหมาะสมช่วงว่างหรือช่วงที่มีงานน้อยของหน่วยงาน ฯลฯ เป็นต้น

เทอดสกุล บุญขานนท์ (2535 : 54-55) ได้ให้ทรรศนะว่า หลักสูตรการฝึกอบรมคือ กระบวนการจัดประสบการณ์ทั้งหมดทั้งที่ผู้รู้ตัวและไม่รู้ตัว ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและ ทักษะตลอดจนเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน

หลักสูตรการฝึกอบรมนับได้ว่าเป็นหัวใจของการฝึกอบรม เป็นตัวกำหนดแนวทางในการ พัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน จึงมีความสำคัญ ดังนี้ คือ

1. หลักสูตรการฝึกอบรม เป็นเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของวิทยากร
2. หลักสูตรการฝึกอบรม แนวทางการกำหนดเนื้อหา กิจกรรม สื่อการฝึกอบรมและ การประเมินผลการฝึกอบรม

3. หลักสูตรการฝึกอบรม จะต้องเกิดจากการหาความจำเป็นและวิเคราะห์การฝึกอบรม

4. หลักสูตรการฝึกอบรม เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ควรได้รับสิ่งใดบ้าง อันเป็นประโยชน์แต่ตนเองและแก่หน่วยงานหรือองค์กร

5. หลักสูตรการฝึกอบรม ต้องมีความคล่องตัว สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดี

6. หลักสูตรการฝึกอบรม ต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน หลักสูตรการฝึกอบรมต้องเน้นการประเมินผลโครงการฝึกอบรม และติดตามผลการฝึกอบรม

7. หลักสูตรการฝึกอบรม ย่อมเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

พัฒนา สุขประเสริฐ (2541 : 35-37) ได้ให้ทรรศนะว่า หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ การเรียนที่จัดให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการของโครงการ ส่วนที่สำคัญของหลักสูตรที่จะต้องพิจารณาได้แก่ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหาสาระที่จัดและควรระบุเป็นรายหัวข้อวิชา และระบุกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมิน การจัดหลักสูตรนั้นจะต้องให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ในการฝึกอบรม ซึ่งจะควรได้พิจารณาดังนี้ คือ

1. เป็นวิชาที่ตอบสนองหรือแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหรือแก้ไขของหน่วยงาน
2. วิชาที่ระบุในหลักสูตรควรกำหนดวัตถุประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร มีรายละเอียดและสาระสำคัญของวิชาเพื่อให้การดำเนินงาน หรือการสอนของวิทยากรตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้จัดการฝึกอบรม
3. พิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสมแก่ความจำเป็น เวลาที่จะอำนวยความสะดวกของผู้เข้าอบรมหรือช่วงที่หน่วยงานมีงานเข้ามาน้อย
4. คำนึงถึงการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน หลักสูตรการฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการฝึกอบรม เพราะเป็นการประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ตามที่ต้องการ หลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจของการฝึกอบรม เพราะจะเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม และวิทยากรได้ยึดถือและปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่ดีจะไม่เพียงพอแต่มุ่งให้เกิดการพัฒนาขึ้นในตัวบุคคลเท่านั้น แต่จะต้องตอบสนองความต้องการทางสังคมคือให้บุคคลที่ได้รับการพัฒนานั้น สามารถทำงานอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ด้วยเหตุนี้หลักสูตรฝึกอบรมจึงไม่ควรที่จะมุ่งการถ่ายทอดเนื้อหาสาระวิชาการเท่านั้น แต่ควรรวมประสบการณ์และกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างคุณธรรม ค่านิยม จริยธรรมและความเชื่อในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ให้แก่บุคคลผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้บุคคลนั้นสามารถครองตน คือดำรงตำแหน่งได้อย่างเหมาะสมแก่สถานะและโอกาสครองตน คือปกครองบังคับบัญชาหรือนำผู้อื่นให้เกิดความเชื่อความศรัทธาและยอมรับทำตามได้ และครองงาน คือทำงานให้สำเร็จด้วยความร่วมมือของผู้อื่น

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2526 : 4-8) กล่าวว่า ลักษณะหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไว้ว่า หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไม่เกิน 300 ชั่วโมง จัดให้เป็นหลักสูตรรายวิชาให้แก่แต่ละรายวิชาจบในตัวเอง แต่ละวิชาอาจใช้เวลาเรียนเพียงนั้น ๆ เช่น 15 ชั่วโมง , 30 ชั่วโมง, 60 ชั่วโมง หรือตามความสั้นยาวและยากง่ายของเนื้อหา นั้น เมื่อเรียนจบหลักสูตรแต่ละรายวิชาแล้ว ถือว่าจบหลักสูตรนั้น ๆ ผู้เรียนจะออกไปก็ได้หรือต้องการเรียนต่อในรายวิชาอื่นก็สามารถทำในการกำหนดเนื้อหาให้เรียนต่อเนื่องกันอาจกำหนดเป็น 100 ชั่วโมง หรือ 200 ชั่วโมง ตามความเหมาะสมกับสภาพขีดความสามารถของผู้จัด และเพื่อให้การกำหนดหลักสูตรมีความยืดหยุ่นคล่องตัวและเป็นไปตามสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น จึงเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณากำหนดหลักสูตรได้เอง โดยพิจารณาอนุมัติของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ฉะนั้นพอที่จะกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตรระยะสั้นนั้นผู้เรียนสามารถเรียนรายวิชาต่าง ๆ ได้ตามความสนใจและความต้องการตามความถนัด ความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเพื่ออาชีพ เป็นกระบวนการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ไปในอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง

ความหมายของการฝึกอาชีพ

สุวาณี ดิเรกวัฒน์ (2538 : 41-43) การฝึกอาชีพ หมายถึง การฝึกเพื่อเพิ่มความรู้ความถนัด (Aptitudes) ความชำนาญงาน (skills) และความสามารถ (Abilities) ของพนักงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง (Operative Employees) กระทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การฝึกในขณะปฏิบัติงาน (On-the-job Training) วิธีนี้นิยมใช้กันมาก เพราะไม่ต้องใช้เครื่องมือ หรือการลงทุนมากนัก แต่มีผลตอบแทนในขณะฝึกและยังได้ผลงานจากคนงานที่ฝึกหัดอีกด้วย แต่หากมีการประเมินผลกันจริง ๆ แล้ว การฝึกเช่นนี้ จะเป็นการฝึกที่ไม่ประหยัดหรือมีประสิทธิภาพมากนัก นอกจากนี้ การฝึกนั้นจะมีการเตรียมการและมีการติดตามผลการฝึกนั้นด้วย

2. การฝึกจำลองแบบ (Vestibule Training) คือการฝึกงานระยะสั้นภายใต้สภาพการทำงานจริง โดยสร้างสถานที่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เลียนแบบของจริง การฝึกแบบนี้มีประโยชน์ที่สามารถฝึกคนงานได้ครั้งละหลาย ๆ คน โดยใช้เวลาไม่มากนัก เป็นการป้องกันการเกิดความเสียหายแก่ผลผลิต หรือเครื่องจักรและอุปกรณ์ เมื่อคนงานเหล่านั้นได้เข้ามาทำงานแล้วจริง ๆ หรือการเกิดความเสียหายนั้นจะน้อยกว่าที่ไม่มีการฝึกก่อนทำงาน

3. การฝึกช่างลูกมือ (Apprenticeship Training) เป็นการฝึกหัดลูกมือ เพื่อให้เป็นช่างฝีมือ ใช้กันมากในการฝึกช่างประเภทต่าง ๆ เช่น ช่างเงิน ช่างทอง ช่างทาสี ช่างทำท่อ ช่างเย็บจักร ช่างไฟฟ้า ช่างแกะสลัก ช่างยนต์ ช่างวิทยุและโทรทัศน์ ช่างกล ช่างพิมพ์ ช่างปูน

การฝึกช่างฝีมือจะต้องฝึกด้วยการปฏิบัติ ไม่ใช่เรียนแต่ในหนังสือ แล้วจะต้องเป็นช่างฝีมือได้ การฝึกช่างฝีมือจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง (เทียน อัจกุล, 2536 : 11) คือ

- เครื่องมือและเครื่องจักรที่สมบูรณ์แบบและทันสมัย
- วัสดุ สิ่งของที่จะนำมาใช้ในการฝึก
- ครูฝึกที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญและมีทักษะ

4. การฝึกภาคปฏิบัติ (Intenship Training) การฝึกแบบนี้ที่รู้จักกันมาก คือ การฝึกแพทย์ หลังจากสำเร็จการศึกษาภาคทฤษฎีแล้ว แต่ในอุตสาหกรรม และธุรกิจก็ใช้การมากในการฝึกช่าง หรือคนงานที่คุมเครื่องจักรต่าง ๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างกล พนักงานอัดฉีด นักบัญชี เป็นต้น

การฝึกแบบนี้ที่ผู้ฝึกได้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ช่วยการทำงานได้ผลเร็วขึ้น และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ แต่เป็นการฝึกที่ต้องใช้เวลามาก ทำให้ทั้งผู้ฝึกและผู้รับการฝึกเกิดความเบื่อหน่าย

5. การฝึกเพื่อเปลี่ยนอาชีพและยกระดับฝีมือ (Retraining or Upgrading Training) หากตลาดแรงงานมีแรงงานมาก แต่ฝีมือยังด้อยไม่เหมาะสมกับความต้องการของอุตสาหกรรม การฝึกแบบนี้จะช่วยได้มาก เพราะสามารถฝึกคนเพื่อเปลี่ยนอาชีพ หรือเพิ่มฝีมือและความสามารถได้

6. การฝึกหลักสูตรเร่ง (Accelerated Training) การฝึกประเภทนี้ส่วนใหญ่รัฐเป็นผู้ดำเนินการ โดยฝึกผู้ใหญ่ หรือคนงานไร้ฝีมือให้เป็นคนงานกึ่งฝีมือหรือคนงานฝีมือในระยะเวลาอันสั้น

ส่วนประกอบของหลักสูตร

สมหวัง กุรุรัตน์ (2539 : 70-72) ได้ให้ทรรศนะว่า หลักสูตรการฝึกอบรมประกอบด้วย

1. หัวข้อวิชา หมายถึงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง จำเป็นและเหมาะสมกับกับเรื่องหรือโครงการฝึกอบรมที่ได้กำหนดไว้แล้ว เช่น โครงการพัฒนาใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น หัวข้อวิชาต้องประกอบด้วย

1. วิชาการปฏิบัติการ (6 ชม.)
2. โปรแกรมสำเร็จรูป LOTUS (12 ชั่วโมง)
3. โปรแกรมสำเร็จรูป DBASE (18 ชม.)
4. การฝึกปฏิบัติการใช้คอมพิวเตอร์โดยแบ่งการฝึกอบรมเป็นภาคเข้าเรียนทฤษฎี ภาคบ่ยทดลองปฏิบัติพร้อมกันนั้นเพื่อให้โครงการฝึกอบรมสมบูรณ์มากขึ้น ก็สามารถบรรจุหัวข้อวิชาการเขียนโปรแกรมพื้นฐาน เช่น การเขียนรูปภาพ หรือตัวหนังสือสวย ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นส่วนเสริมหลักสูตรมีความหลากหลาย และไม่เคร่งเครียดจนเกินไป

2. กำหนดระยะเวลา หลักสูตรหนึ่ง ๆ ย่อมจะใช้เวลาการเรียนรู้แตกต่างกันตามตัวอย่าง โครงการพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ที่กล่าวมาแล้วนั้น จำเป็นต้องใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ หรือมากกว่า กำหนดระยะเวลาเหล่านี้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องจะเป็นผู้บอกได้ว่าต้องใช้เวลาในแต่ละหัวข้อวิชาเท่าใด

3. การจัดลำดับหัวข้อวิชา เป็นการจัดลำดับหัวข้อวิชาที่จะเรียนให้เรียนรู้ เช่น วิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยทั่วไปมักจะเริ่มลำดับความรู้กันตั้งแต่แนวความคิด ความสำคัญ เรื่อยลงไปจนถึงการบริหาร และการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วจะนิยมให้เรียน วิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ก่อนจะเรียนวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นวิชาการระดับก้าวหน้าหรือระดับพิศดาร กล่าวพื้นฐานดังกล่าวมาแล้ว ด้วยเหตุนี้การจัดหลักสูตรฝึกอบรมก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องพิจารณาจัดลำดับวิชาที่เป็นพื้นฐานความรู้ไว้ก่อนวิชาก้าวหน้าและภาคปฏิบัติ อนึ่งเพื่อให้การจัดลำดับหัวข้อวิชาเป็นหมวดหมู่ที่นิยมที่จะจัดให้มีหมวดวิชาเรียงไว้เป็นหมวด ๆ เช่น หมวดวิชาจิตวิทยา หมวดการบริหาร หมวดการปฏิบัติ ซึ่งในแต่ละหมวดจะบรรจุหัวข้อวิชาตามลำดับของความเหมาะสมไว้

4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา กล่าวคือ แต่ละหัวข้อวิชาควรระบุให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาเหล่านั้นว่า แต่ละหัวข้อวิชาต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้อะไร หรือต้องการให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้าง หลังจากรับการฝึกอบรมแล้ว

5. การจัดทำตารางสอนซึ่งประกอบด้วยหัวข้อวิชา ชั่วโมงการสอน ชื่อผู้สอน สถานที่สอน เป็นการกำหนดการปฏิบัติงานให้ทราบทั่วถึงกันว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ใครทำอะไรบ้าง กำหนดการนี้จะช่วยบอกเป็นตารางการปฏิบัติ และป้องกันการปฏิบัติซ้ำซ้อนได้ ถ้าให้มีการจัดทำตารางสอนไว้ล่วงหน้าให้ทราบทั่วกัน กำหนดเทคนิคการฝึกอบรม ปกติแล้วเทคนิคการฝึกอบรมเป็นเรื่องความถนัดเฉพาะตัวของวิทยากร แต่ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอาจจะมีความต้องการให้เกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงขึ้นให้ได้ และเชื่อมั่นว่าจะเกิดผลตามที่ต้องการได้ หากใช้เทคนิคการฝึกอบรมตามที่ตนเองได้พิจารณา หรือเคยทดลองมาแล้ว ผู้รับผิดชอบอาจจะต้องกำหนดเทคนิคลงไปหลักสูตรแต่ละหัวข้อวิชาว่าควรใช้เทคนิคการฝึกอบรมประเภทใด เช่น ใช้การบรรยาย การประชุมชนิดเคท เทคนิคการระดมสมอง เทคนิคการสาธิต เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอาชีพ

นางเยาว์ ชมภูศรี (2538 : 25) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการจัดการฝึกอาชีพพระยะสัน

1. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และมีปริมาณเพียงพอในสาขาอาชีพต่าง ๆ
2. เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน การทำงานระดับต่ำ ทั้งทางด้านรายได้และเวลาการทำงาน
3. เพื่อเพิ่มโอกาสในการยกระดับฝีมือแรงงาน
4. เพื่อสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างรวดเร็ว

5. เพื่อสร้างระบบและกลไกการประสานงานการฝึกอาชีพพระยะสันให้ครบวงจร ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการฝึกอาชีพพระยะสัน

สุวณี ดิเรกวัฒนะ (2538 : 43-44) กล่าวว่า หลักการในการจัดการฝึกอาชีพพระยะสัน ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีลักษณะดังนี้

1. การจัดการฝึกอาชีพพระยะสันจะต้องมีเป้าหมายพร้อมทั้งขั้นตอนและระดับความรู้และทักษะ ที่ผู้ได้รับการฝึกพระยะสันพึงมีอย่างชัดเจนหลังจากได้รับการฝึกอบรมแล้ว
2. การจัดการฝึกอบรมพระยะสันต้องจัดให้ครบวงจร กล่าวคือ จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้สูงในการมีงานทำ อันหมายถึง การประกอบอาชีพส่วนตัว หรือการเพิ่มรายได้ หรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และคุณภาพของการผลิต หรือความก้าวหน้าในอาชีพนั้นด้วย
3. การจัดการฝึกอบรมพระยะสันต้องมีลักษณะยืดหยุ่น ดัดแปลงและปรับปรุงได้เสมอ มีความคล่องตัวสูง และเน้นให้ได้ความรู้โดยเฉพาะทักษะซึ่งเป็นผลของการฝึกอบรมให้มากยิ่งขึ้น
4. การจัดการฝึกอาชีพพระยะสัน ต้องมีมาตรการเบื้องต้น ในการควบคุมคุณภาพด้านทักษะและความรู้ของผู้รับการฝึก โดยหน่วยงานที่จัดการฝึกอาชีพพระยะสัน

5. การให้บริการการฝึกอาชีพระยะสั้น จะต้องคำนึงถึงผู้ที่ไม่ได้มีงานทำเป็นกลุ่มเป้าหมายอันดับแรก และผู้ทำงานระดับต่ำเป็นอันดับต่อมา มากกว่าจะจัดบริการเพื่อระดับความรู้ให้แก่ผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว หรือผู้ที่เพียงต้องการความรู้พิเศษ แต่ไม่มีความรู้ดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัด

6. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้น ในการจัดการฝึกอาชีพระยะสั้นเพื่อให้มีอาชีพ โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค

ประเทศไทยมีหน่วยงานหลายแห่งที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ที่สำคัญมี 3 แห่ง คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดการศึกษาเป็นหลักสูตรระยะสั้น ในโรงเรียนผู้ใหญ่ประจำที่ โดยมีระยะเวลาเรียนอยู่ระหว่าง 150-300 ชั่วโมง ในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม คหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจ โดยเปิดสอนภาคค่ำในโรงเรียนมัธยมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับท้องถิ่นที่ห่างไกล จะจัดโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเคลื่อนที่ไปให้บริการ โดยจะเปิดสอนวิชาที่นำไปประกอบอาชีพได้ทันที ที่เรียนจบ เช่น คัดผม ตัดเสื้อ ช่างเครื่องยนต์ ช่างวิทยุ ช่างไฟฟ้า เป็นต้น หากมีกลุ่มใดสนใจจะเรียน วิชาชีพอื่น ๆ ก็สามารถจัดกลุ่มมาให้ได้อย่างน้อย 15 คน แล้วยื่นคำขอยังอำเภอและจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว จะสามารถเปิดเรียนได้ทันที ตรีบที่มีผู้สอนและอุปกรณ์การเรียนการสอน เพียงพอ ซึ่งผู้สอนอาจมาจากบุคคลในชุมชนนั้น ๆ ก็ได้

กรมอาชีวศึกษา จัดการศึกษานอกระบบในวิทยาลัยสารพัดช่าง รับผู้จบประถมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตร 4 เดือน เปิดสอนสาขาวิชา ช่างยนต์ ช่างวิทยุ โทรทัศน์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์และ เปิดสอนหลักสูตร 1 ปี ให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจัดฝึกอบรมแรงงานให้แก่ประชาชนวัยทำงานให้มีฝีมือพอที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ โดยแยกหลักสูตรการฝึกอบรมออกได้ดังนี้

การฝึกอบรมเพื่อเตรียมเข้าทำงาน เป็นการให้โอวาทแก่ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน และผู้ว่างงานที่มีอายุระหว่าง 16-25 ปี จบการศึกษาตั้งแต่ ป.4-ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า ซึ่งไม่เคยมีความรู้ด้านช่างมาก่อน หลักสูตรจะเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ใช้เวลาฝึกอบรม 3-11 เดือน ในสาขาวิชาช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อม ช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ เป็นต้น การฝึกอบรมให้แก่หน่วยราชการ เป็นการให้บริการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตามความต้องการของหน่วยงานเหล่านั้น

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หน่วยงานของรัฐและเอกชนกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนปัจจุบัน มีการฝึกอาชีพระยะสั้นอย่างกว้างขวาง โดยหลายหน่วยงานทั้งในภาคราชการและเอกชน การจัดฝึกอาชีพมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การฝึกอบรมเฉพาะทางอย่างเดียว จนถึงการฝึกอาชีพที่แทรกอยู่ในการฝึกแบบอื่น ซึ่งส่วนใหญ่จัดอยู่ในรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. หน่วยงานของรัฐ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นผู้รับผิดชอบกระจายการฝึกไปทั่วทุกภาคของประเทศ ในรูปแบบของการฝึกอาชีพของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค โดยการอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่เยาวชนนอกระบบ โรงเรียน รวมทั้งคนว่างงาน ให้มีความรู้ สามารถประกอบอาชีพในตลาดแรงงานได้ และจัดการฝึกอาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างกลโรงงาน ช่างก่อสร้าง ช่างเขียนแบบ ช่างเชื่อม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังจัดการฝึกอบรมเพื่อยกระดับฝีมือแรงงานให้แก่คนงานที่มีงานทำอยู่แล้วในธุรกิจ อุตสาหกรรม และฝึกตามความต้องการของสถานประกอบการอีกด้วย

กรมประชาสงเคราะห์ ให้การศึกษานอกระบบ โรงเรียนแก่เด็กและเยาวชนที่ต้องการรับการศึกษาสงเคราะห์ เช่น จัดอบรมวิชาการเกษตรให้แก่สมาชิกริมนิคมสร้างตนเอง จัดอบรมวิชาชีพให้แก่คนพิการให้สามารถประกอบอาชีพได้ โดยไม่เป็นภาระสังคม จัดอบรมวิชาชีพให้แก่หญิงที่ต้องโทษฐานค้าประเวณี ให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวเมื่อพ้นโทษแล้ว จัดอบรมวิชาชีพให้แก่คนของท่านเพื่อให้มีความรู้ และให้การศึกษาต่าง ๆ ในศูนย์เยาวชน

กรมการจัดหางาน โดยกองส่งเสริมและแนะแนวอาชีพจัดอบรมแนะแนวความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

การพัฒนาชุมชน จัดฝึกอบรมแก่เยาวชนและประชาชนหลายประเภท เช่น การฝึกอบรมเยาวชนระดับหมู่บ้าน ตำบล ให้มีวิชาชีพติดตัว ณ ศูนย์พัฒนาอาชีพโดยอบรมสตรีในชนบทให้สามารถยกมาตรฐานการครองชีพให้ดียิ่งขึ้น การจัดฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาชุมชน การจัดอบรมผู้นำเยาวชนให้มีความรู้ทั่วไป และความรู้ทางวิชาชีพในศูนย์เยาวชน เป็นต้น

กรมราชทัณฑ์ ให้การศึกษาด้านวิชาสามัญและวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง เพื่อจะได้นำความรู้ประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ความรู้ด้านวิชาชีพ วิชาสามัญและความรู้ทั่วไป เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ขั้นมูลฐาน การศึกษาผู้ใหญ่เบ็ดเสร็จ การศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 1-5 การศึกษาในโรงเรียนฝึกสอนอาชีพเคลื่อนที่ การศึกษาแบบกลุ่มสนใจ เป็นต้น เป็นการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้เยาวชนและผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ ได้รับความรู้ด้านวิชาชีพ และวิชาสามัญด้วย

กรมอาชีวศึกษา ให้การศึกษาด้านวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่เยาวชนและผู้ใหญ่ เพื่อให้มีความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพระดับกึ่งผู้ชำนาญงาน โดยจัดการสอนในโรงเรียนสารพัดช่าง

การส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นผู้ให้ความรู้สายวิชาชีพและความรู้ทั่วไปแก่พนักงานและประชาชน ผู้สนใจในกิจการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมครอบครัว หัตถกรรมไทย และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการขายอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทยให้มากขึ้น อันจะยกระดับการครองชีพและรายได้ต่อไป

กรมวิชาเกษตร ให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่ประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้ว ให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ จัดการศึกษาอบรมระบบโรงเรียน โดยการฝึกอบรมเยาวชนในท้องถิ่นก้นคาร และห่างไกลการคมนาคมให้มีลักษณะผู้นำและมีวิชาชีพเพื่อพัฒนาตนเองและท้องถิ่นให้เจริญยิ่งขึ้น

กระทรวงยุติธรรม มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางให้การศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพระยะสั้นแก่เด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่ต้องโทษตามคำสั่งศาล

ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันระดับอุดมศึกษา จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อการให้ความรู้ และจัดอบรมให้ผู้ที่มีความสนใจทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพแก่ผู้ที่สนใจทั้งในและนอกสถาบัน

2. หน่วยงานเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่

ประเภทโรงเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ รับนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่ออีก 3 ปี โดยสอนวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างฝีมือ ศิลปหัตถกรรม ช่างกลโรงงาน ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและเสริมสวย การเกษตรและคหกรรมศาสตร์ ประเภทสมาคม ชมรม กลุ่ม เป็นสมาคมชมรมหรือกลุ่มของเอกชนที่ดำเนินการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมอบรมความรู้ด้านวิชาชีพ ได้แก่ การเกษตร พลศึกษา นันทนาการ เป็นต้น

ชมรมที่จัดการศึกษานอกระบบ ได้แก่ ชมรมลุงขาวใจอาชีพ ชมรมแม่บ้านพิทักษ์ไทย เป็นสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ที่ให้การศึกษานอกโรงเรียนโดยเฉพาะการสอนวิชาชีพทางด้านคหกรรมศาสตร์ ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านทหารบก กลุ่มภริยาทหารเรือ เป็นต้น

ประเภทมูลนิธิ เป็นหน่วยงานเอกชนที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ผู้รับบริการ ได้แก่ ความรู้ด้านอาชีพ การศึกษาสาธารณสุข เช่น มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น

ประเภทองค์การ ได้แก่ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกได้การอบรมวิชาชีพให้ทหารและครอบครัวทหารผ่านศึกประจำการ และทหารผ่านศึกพิการ ได้มีความรู้ ความสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้พอสมควร

ประเภทหน่วยธุรกิจ อุตสาหกรรม โรงงาน ได้แก่ หน่วยงานเอกชนที่สอนวิชาชีพด้านเสริมสวย การท่องเที่ยว การพยากรณ์ เป็น

สรุปแนวคิดที่เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอาชีพ

หลักสูตรฝึกอาชีพ เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาคนในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ และจิตใจ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในสังคม เพราะเนื่องจากสภาวะสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มาก อันได้แก่ ปัญหาการว่างงาน ส่งผลให้ผู้ว่างงาน

กลายเป็นภาระของครอบครัว ส่งผลให้ครอบครัวที่มีปัญหากลายเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ ดังนั้น หลักสูตรฝึกอาชีพ จึงเป็นหลักที่พัฒนาคนโดยตรง และส่งผลให้เกิดการแก้ปัญหาในทุก ๆ ด้าน

2.3 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540

กรมอาชีวศึกษา (2540 ก 1 : 2) ได้พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่ประสงค์จะนำความรู้ความชำนาญที่ได้รับไปประกอบอาชีพทั้งในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพทั้งในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพส่วนตัว หรือนำไปปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น หรือเพิ่มเติมความรู้พิเศษสามารถนำไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตประจำวัน หรือถ่ายโอนหน่วยกิตหน่วยการเรียนไปสู่หลักสูตรในระบบโรงเรียนที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ได้ หลักสูตรนี้ประกอบด้วยความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับเนื้อหาในการปฏิบัติงานเท่าที่จำเป็น โดยเน้นหนักในภาคปฏิบัติงานได้เมื่อจบหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตรนี้จะแบ่งเนื้อหาของแต่ละสาขาวิชาออกเป็นรายวิชาที่จบในตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาต่างๆได้ตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ

1. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียนได้มีโอกาสฝึกวิชาชีพตามที่ตนต้องการ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความสนใจ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้วได้มีโอกาสศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆสามารถนำพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับการทำงานและเพิ่มพูนรายได้
3. เพื่อเปิดโอกาสให้แก่บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้วแต่ประสงค์จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นเข้าศึกษาและฝึกอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ
4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาที่สนใจเลือกเรียนวิชาชีพตามหลักสูตรนี้เมื่อจบหลักสูตรสามารถโอนหน่วยกิตหรือหน่วยการเรียนไปสู่ระบบโรงเรียนที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ได้
5. เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ความชำนาญ ตลอดจนแนวทางในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมอาชีวศึกษา. 2540 ก. : 1 – 2)

โครงสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 เป็นวิชาที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาชีพตามความสนใจ ระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 6 – 255 ชั่วโมง โดยแยกเป็นประเภทวิชาดังนี้

1. อุตสาหกรรม
  - สาขาช่างยนต์
  - สาขาช่างกลโรงงาน
  - สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ
  - สาขาช่างไฟฟ้า

สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
สาขาวิชาช่างก่อสร้าง
สาขาวิชาช่างพิมพ์
สาขาช่างทำความเย็น

2. พาณิชยกรรม

สาขาวิชาบัญชี
สาขาวิชาการขาย
สาขาเลขานุการ
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์

3. คหกรรม

สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
สาขาวิชาหัตถกรรม
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

4. ศิลปกรรม

สาขาวิชาจิตรศิลป์
สาขาวิชาการออกแบบ
สาขาวิชาหัตถกรรม
สาขาการถ่ายภาพและวีดิทัศน์
สาขาวิชาเครื่องประดับและอัญมณี

สรุปหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเป็นการจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่มีความหลากหลายในการเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นที่ประสงค์ที่จะนำความรู้ความชำนาญที่ได้รับไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ปรับปรุงคุณภาพชีวิตประจำวัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิมล เทศวานิช (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาเทคนิคโลหะ ในกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ด้านองค์ของหลักสูตร ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านการเรียนการสอน ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

สนิท สุขศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

พนา บัวจุม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูอาจารย์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ที่มี เพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูอาจารย์ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ที่ศึกษาในประเภทวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูอาจารย์ ในภาพรวมและด้านการเตรียมการสอน หรือวางแผนการสอน และด้านประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชวลิต ธรรมมา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในวิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับที่มีปัญหาน้อย นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ประเภทวิชา และภูมิลำเนาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ณอม ฉิมรักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันตามทัศนคติของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์ อุปลัมภ์) ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยมากถึงมากที่สุด ด้านที่มีระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านครูผู้สอน รองลงมา คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ด้านหลักสูตร และด้านวัสดุ-อุปกรณ์ ทั้ง 3 ด้านนี้มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามตัวแปรตามทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้เรียนพบว่า ด้านหลักสูตร ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านครูผู้สอน ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และด้านวัสดุ - อุปกรณ์ ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สรุปได้ว่า ในการใช้หลักสูตรนั้นจะต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ เช่นการส่งเสริมจากผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน รวมทั้งผู้เรียน เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การจัดหาอาคารและสถานที่สำหรับฝึกงาน กิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การใช้หลักสูตรมีความสมบูรณ์และเกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน จึงเป็นกระบวนการที่ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็น

ข้อมูลที่สำคัญในการนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในปีการศึกษา 2550 ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสิ้น 151 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในปีการศึกษา 2550 ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสิ้น 110 คน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
2. สุ่มระดับชั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีสถานศึกษาเป็นชั้น (Strata) ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ตามสัดส่วนของจำนวนอาจารย์ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี	23	17
วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา	21	15
วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี	48	35
วิทยาลัยสารพัดช่างตราด	16	12
วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี	19	14
วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง	24	17
รวม	151	110

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติ / มีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติ / มีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติ / มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติ / มีปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติ / มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การใช้หลักสูตร หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในข้อที่ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งเสนอแนะเพิ่มเติม
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและเสนอแนะในข้อที่ 3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.อรสา โกศลนันท์กุล	ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. นต. ดร.พงศ์เทพ จิระโร	โรงเรียนพยาบาลกองการศึกษา กรมแพทยทหารเรือ
3. ดร.คมสร วงษ์รักษา	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

4. นางสาวจันทร์เพ็ญ ตันเจริญ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ฉะเชิงเทรา
5. นายจันทน์ อันทองคำ อาจารย์ ค.ศ.3 วิทยาลัยอาชีวศึกษา
ฉะเชิงเทรา

นำมาตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา IOC (Item Objective Congruence) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงและแก้ไขเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร และอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี และวิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบร็ค (Cronbach Alpha Coefficient)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนรายข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น (α) ด้านสภาพการใช้หลักสูตรเท่ากับ 0.93 และด้านปัญหาการใช้หลักสูตรเท่ากับ 0.94

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. บัณฑิตขอให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และอาจารย์ ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก

2. นำหนังสือเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้ว เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกที่ได้กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

3. จัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือ นำ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 110 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับกลับคืนจำนวน 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.36 ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับกลับคืน	ร้อยละ
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี	17	16	94.12
วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา	15	15	100.00
วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี	35	33	94.29
วิทยาลัยสารพัดช่างตราด	12	12	100.00
วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี	14	14	100.00
วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง	17	16	94.12
รวม	110	106	96.36

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในวิทยาลัยสังกัด

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่
2. ร้อยละ
3. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ตัวกลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษาสูงสุด วิเคราะห์โดยหาความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษาสูงสุด วิเคราะห์โดยหาความถี่ และร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	64	60.4
- หญิง	42	39.6
รวม	106	100
2. อายุ		
- ไม่เกิน 30 ปี	15	14.2
- 30 – 35 ปี	9	8.5
- 36 – 40 ปี	12	11.3
- 40 ปีขึ้นไป	70	66.0
รวม	106	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการ	2	1.8
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	13	12.3
- หัวหน้าคณะ / แผนกวิชา	26	24.5
- หัวหน้างาน	15	14.2
- อาจารย์	50	47.2
รวม	106	100
4. อายุราชการ		
- ไม่เกิน 10 ปี	29	27.4
- 10 – 20 ปี	14	13.2
- 21 – 30 ปี	35	33.0
- มากกว่า 30 ปี	28	26.4
รวม	106	100
5. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	6.6
- ปริญญาตรี	75	70.8
- ปริญญาโท	24	22.6
รวม	106	100

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 106 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และเพศหญิง มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาคืออายุไม่เกิน 30 ปี มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 อายุ 36 - 40 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 และอายุ 30 – 35 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีตำแหน่งอาจารย์ มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาคือ หัวหน้าคณะ / แผนกวิชา มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 หัวหน้างาน มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.15 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และเป็นผู้อำนวยการ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

อายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุราชการ 21 – 30 ปี มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาคือมากกว่า 30 ปี มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ไม่เกิน 10 ปี มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 และไม่เกิน 10 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือ ปริญญาโท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 และต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 4.2 – 4.8

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้าน และโดยรวม

การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการจัดทำแผนการสอน	3.23	0.70	ปานกลาง
2. ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร	3.10	0.86	ปานกลาง
3. ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน	3.02	0.94	ปานกลาง
4. ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอน และแหล่งฝึกงาน	3.36	0.92	ปานกลาง
5. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.31	0.78	ปานกลาง
6. ด้านเทคนิคและวิธีสอน	3.75	0.81	มาก
7. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.62	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย	3.31	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านเทคนิคและวิธีสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.75$) รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}=3.62$) และด้านการ

จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน ($\bar{X} = 3.36$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ 1. ด้านการจัดทำแผนการสอน ($\bar{X} = 3.23$) 2. ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ($\bar{X} = 3.10$) และ 3. ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.02$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดทำแผนการสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน	3.68	0.94	ปานกลาง
2. การส่งเสริมให้อาจารย์มีความเข้าใจในหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.49	0.93	ปานกลาง
3. การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำแผนการสอนของอาจารย์อย่างเพียงพอ	3.06	1.15	ปานกลาง
4. การสนับสนุนให้มีการประชุมอบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน	3.58	1.06	มาก
5. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของอาจารย์	2.81	0.96	ปานกลาง
6. การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการสอน	2.99	0.99	ปานกลาง
7. สนับสนุนการจัดพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอนของอาจารย์ที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว	3.00	1.20	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.23	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดทำแผนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาคือ การสนับสนุนให้มีการประชุมอบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.58$) และการส่งเสริมให้อาจารย์มีความเข้าใจในหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 2.81$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก
ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. สนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้นในสาขาที่สอนอยู่	3.31	1.17	ปานกลาง
2. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	3.49	1.19	ปานกลาง
3. สนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	3.48	1.15	ปานกลาง
4. เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	2.82	1.06	ปานกลาง
5. จัดหาคู่มือ วัสดุทัศนเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2.91	1.13	ปานกลาง
6. การจัดการบรรยายพิเศษทางวิชาการเรื่องการใช้หลักสูตรให้กับอาจารย์และผู้ใช้หลักสูตรในสถานศึกษา	2.58	0.98	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.10	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมาคือ สนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.48$) และสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้นในสาขาที่สอนอยู่ ($\bar{X} = 3.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดการบรรยายพิเศษทางวิชาการเรื่องการใช้หลักสูตรให้กับอาจารย์และผู้ใช้หลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.58$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของ
วิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดหาสื่อการเรียน
การสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ได้ใช้ สำหรับการเรียนการสอน	3.04	1.12	ปานกลาง
2. จัดหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ทนทานต่อการ ใช้งาน	2.81	1.05	ปานกลาง
3. จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	2.94	1.01	ปานกลาง
4. จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา	3.09	1.07	ปานกลาง
5. จัดการอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ให้กับอาจารย์ในสถานศึกษา	2.94	1.10	ปานกลาง
6. การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์	3.25	1.12	ปานกลาง
7. การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายสื่อการเรียน การสอนของอาจารย์	3.04	1.11	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.02	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด
คณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า การสนับสนุน
ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} =$
3.25) รองลงมาคือ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.09$) และจัดหาสื่อ
การเรียนการสอนให้กับอาจารย์ได้ใช้สำหรับการเรียนการสอน และการให้ความสะดวกในการเบิกจ่าย
สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จัดหาสื่อการสอนที่มี
คุณภาพ ทนทานต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 2.81$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาได้ปฏิบัติ	3.35	0.96	ปานกลาง
2. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร	3.40	1.05	ปานกลาง
3. การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน	3.15	1.03	ปานกลาง
4. การส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ	3.47	1.26	ปานกลาง
5. การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน	3.43	1.16	ปานกลาง
6. การเลือกสถานประกอบการสำหรับนักศึกษาไปฝึกงานที่มีลักษณะตรงกับลักษณะวิชาที่สอน	3.35	1.08	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.36	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า การส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมาคือ การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ($\bar{X} = 3.43$) และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{X} = 3.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.15$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	1.08	มาก
2. อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากฝ่ายต่างๆ	3.48	0.83	ปานกลาง
3. อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.32	0.95	ปานกลาง
4. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.83	1.10	ปานกลาง
5. การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.95	1.17	ปานกลาง
6. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน.	3.40	1.08	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.31	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากฝ่ายต่างๆ ($\bar{X} = 3.48$) และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.83$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านเทคนิคและ
วิธีสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายและเหมาะสม	3.57	1.08	มาก
2. มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ประกอบการจัดการเรียนการสอน	3.59	0.90	มาก
3. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในระหว่าง การจัดการเรียนการสอน	4.08	0.98	มาก
4. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามในระหว่าง การเรียนการสอน	4.08	0.95	มาก
5. การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชนมา ประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอน	3.43	1.06	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.75	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านเทคนิคและวิธีสอน โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า การสอดแทรก
คุณธรรม จริยธรรมในระหว่างการจัดการเรียนการสอน และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามใน
ระหว่างการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ
อุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.59$) และเลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย
และเหมาะสม ($\bar{X} = 3.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับ
การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการวัดผลและประเมินผล รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ	3.79	1.04	มาก
2. ความสอดคล้องระหว่างวิธีการวัดและประเมินผลกับจุดประสงค์ของเนื้อหา	3.74	0.95	มาก
3. ความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอน	3.39	1.02	ปานกลาง
4. การใช้วิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.54	1.03	มาก
5. การแจ้งความก้าวหน้าให้นักศึกษาทราบหลังจากทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.64	0.92	มาก
รวมเฉลี่ย	3.62	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ความสอดคล้องระหว่างวิธีการวัดและประเมินผลกับจุดประสงค์ของเนื้อหา ($\bar{X} = 3.74$) และการแจ้งความก้าวหน้าให้นักศึกษาทราบหลังจากทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนสอน ($\bar{X} = 3.39$)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและโดยรวม

ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านการจัดทำแผนการสอน	2.64	0.80	ปานกลาง
2. ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร	2.63	0.89	ปานกลาง
3. ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน	2.95	0.82	ปานกลาง
4. ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอน และแหล่งฝึกงาน	2.78	0.85	ปานกลาง
5. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	2.43	0.71	น้อย
6. ด้านเทคนิคและวิธีสอน	2.28	0.76	น้อย
7. ด้านการวัดผลและประเมินผล	2.39	0.79	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.61	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมทั้งด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.95$) รองลงมาคือ ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอน และ แหล่งฝึกงาน ($\bar{X} = 2.78$) และด้านการจัดทำแผนการสอน ($\bar{X} = 2.64$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.43$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 2.39$) และ ด้านเทคนิคและวิธีสอน ($\bar{X} = 2.28$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดทำแผนการสอน รายชื่อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน	2.42	1.07	น้อย
2. การส่งเสริมให้อาจารย์มีความเข้าใจในหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2.44	0.90	น้อย
3. การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำแผนการสอนของอาจารย์อย่างเพียงพอ	3.00	1.13	ปานกลาง
4. การสนับสนุนให้มีการประชุมอบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน	2.44	0.98	น้อย
5. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของอาจารย์	2.78	1.13	ปานกลาง
6. การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการสอน	2.61	1.05	ปานกลาง
7. สนับสนุนการจัดพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอนของอาจารย์ที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว	2.76	1.06	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.64	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดทำแผนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำแผนการสอนของอาจารย์อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.00$) รองลงมาคือ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 2.78$) และสนับสนุนการจัดพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอนของอาจารย์ที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ($\bar{X} = 2.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน ($\bar{X} = 2.42$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการเตรียม
ความพร้อมของบุคลากร รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. สนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมหลักสูตร ระยะสั้นในสาขาที่สอนอยู่	2.63	1.03	ปานกลาง
2. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนไปศึกษาดูงานนอก สถานที่	2.52	1.22	ปานกลาง
3. สนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	2.29	1.04	น้อย
4. เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ หลักสูตร	2.75	1.11	ปานกลาง
5. จัดหาคู่มือ วัสดุทัศนเกี่ยวกับความรู้ในเรื่อง หลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2.80	1.10	ปานกลาง
6. การจัดการบรรยายพิเศษทางวิชาการเรื่องการใช้ หลักสูตรให้กับอาจารย์และผู้ใช้หลักสูตรใน สถานศึกษา	2.77	1.07	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.63	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 2.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า จัดหาคู่มือ วัสดุทัศน
เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.80$)
รองลงมาคือ การจัดการบรรยายพิเศษทางวิชาการเรื่องการใช้หลักสูตรให้กับอาจารย์และผู้ใช้หลักสูตร
ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.77$) และเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 2.75$)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.29$)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก
ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ได้ใช้ สำหรับการเรียนการสอน	3.08	0.91	ปานกลาง
2. จัดหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ทนทานต่อการใช้งาน	2.93	0.88	ปานกลาง
3. จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	3.02	0.87	ปานกลาง
4. จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา	2.86	0.90	ปานกลาง
5. จัดการอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ให้กับอาจารย์ในสถานศึกษา	2.99	1.04	ปานกลาง
6. การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์	3.03	1.06	ปานกลาง
7. การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายสื่อการเรียน การสอนของอาจารย์	2.69	1.03	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.95	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ได้ใช้สำหรับการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.08$) รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.03$) และจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 2.29$)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน รายชื่อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาได้ปฏิบัติ	2.71	0.88	ปานกลาง
2. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร	2.83	1.03	ปานกลาง
3. การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน	2.84	1.02	ปานกลาง
4. การส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ	2.64	1.11	ปานกลาง
5. การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน	2.89	0.99	ปานกลาง
6. การเลือกสถานประกอบการสำหรับนักศึกษาไปฝึกงานที่มีลักษณะตรงกับลักษณะวิชาที่สอน	2.78	1.02	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.78	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกพบว่า การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.89$) รองลงมาคือ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.84$) และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{X} = 2.83$) ส่วนชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.64$)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน	2.15	0.91	น้อย
2. อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากฝ่ายต่างๆ	2.29	0.84	น้อย
3. อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.65	0.96	ปานกลาง
4. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.52	0.93	ปานกลาง
5. การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.62	0.95	ปานกลาง
6. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.36	0.91	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.43	0.71	น้อย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.65$) รองลงมาคือ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.62$) และการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.52$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.15$)

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านเทคนิคและ
วิธีสอน รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายและเหมาะสม	2.50	1.05	ปานกลาง
2. มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ประกอบการจัดการเรียนการสอน	2.31	0.92	น้อย
3. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในระหว่าง การจัดการเรียนการสอน	2.11	0.99	น้อย
4. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามในระหว่าง การเรียนการสอน	2.08	0.95	น้อย
5. การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชนมา ประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอน	2.38	0.87	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.28	0.76	น้อย

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านเทคนิคและวิธีสอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย
และเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.50$) รองลงมาคือ การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชน
มาประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.38$) และมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์
ประกอบการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้
นักศึกษาซักถามในระหว่างการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.08$)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการวัดผลและประเมินผล รายข้อและโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ	2.28	1.11	น้อย
2. ความสอดคล้องระหว่างวิธีการวัดและประเมินผลกับจุดประสงค์ของเนื้อหา	2.31	0.85	น้อย
3. ความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอน	2.47	0.91	น้อย
4. การใช้วิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	2.37	0.90	น้อย
5. การแจ้งความก้าวหน้าให้นักศึกษาทราบหลังจากทำการวัดและประเมินผลการเรียน	2.29	0.97	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.39	0.79	น้อย

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า ความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.47$) รองลงมาคือ การใช้วิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ($\bar{X} = 2.37$) ความสอดคล้องระหว่างวิธีการวัดและประเมินผลกับจุดประสงค์ของเนื้อหา ($\bar{X} = 2.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ ($\bar{X} = 2.28$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

5.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2550 ของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 151 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2550 ของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 110 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
2. สุ่มระดับชั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีสถานศึกษาเป็นชั้น (Strata) ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน เป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ตามสัดส่วนของจำนวนอาจารย์

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. บัณฑิตขอให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และอาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. นำหนังสือเสนอต่อกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้ว เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

3. จัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือนำ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 110 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับกลับคืนจำนวน 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.36

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผล โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดฉะเชิงเทรา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีมีการปฏิบัติ / ปัญหา ในระดับน้อยที่สุด

5.6 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการจัดทำแผนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสนับสนุนให้มีการประชุมอบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน และการส่งเสริมให้อาจารย์มีความเข้าใจในหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของอาจารย์

1.2 ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนไปศึกษาคุณงานนอกสถานที่ และสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมหลักสูตรพระยะสั้นในสาขาที่สอนอยู่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดการบรรยายพิเศษทางวิชาการเรื่องการใช้หลักสูตรให้กับอาจารย์และผู้ใช้หลักสูตรในสถานศึกษา

1.3 ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และการให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จัดหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ทนทานต่อการใช้งาน

1.4 ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร และการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

1.5 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากฝ่ายต่างๆ และอาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

1.6 ด้านเทคนิคและวิธีสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามในระหว่างการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในระหว่างการจัดการเรียนการสอนและมีความเชี่ยวชาญในการใช้

เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเชิญวิทยากร มาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

1.7 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความสอดคล้องระหว่างวิธีการวัดและประเมินผลกับจุดประสงค์ของเนื้อหา และการแจ้งความก้าวหน้า ให้นักศึกษาทราบหลังจากทำการวัดและประเมินผลการเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความรู้ และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนสอน

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการจัดทำแผนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำ แผนการสอนของอาจารย์อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมาคือ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของ อาจารย์ และสนับสนุนการจัดพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอนของอาจารย์ที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน

2.2 ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า จัดหาคู่มือ วัสดุทัศนเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและ การจัดการบรรยายพิเศษทางวิชาการเรื่องการใช้หลักสูตรให้กับอาจารย์และผู้ใช้หลักสูตรในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

2.3 ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ได้ใช้สำหรับการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมาคือ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การให้ความ สะดวกในการเบิกจ่ายสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์

2.4 ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน โดยรวมอยู่ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการใน การส่งนักศึกษาไปฝึกงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ประกอบการเรียนการสอน และการเลือกสถานประกอบการสำหรับนักศึกษาไปฝึกงานที่มีลักษณะ ตรงกับลักษณะวิชาที่สอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถาน ประกอบการ

2.5 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน

2.6 ด้านเทคนิคและวิธีสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชนมาประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอน และมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามในระหว่างการเรียนการสอน

2.7 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้วิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอน การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ

5.7 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การปฏิบัติการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำแผนการสอนโดยรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้การจัดทำแผนการสอนถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมาย ดังที่วัฒนาพร ระวังบุทช์ (2542 : 1) ที่กล่าวว่าแผนการสอนหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากข้อมูลความคิดเห็นของอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทางวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้มีการประชุมอบรมวิธีการจัดทำแผนการสอน การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน. และการส่งเสริมให้อาจารย์มีความเข้าใจในหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงส่งผลให้การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรโดยรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการสนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น การสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ และสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้นในสาขาที่สอนอยู่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้เป็นรูปแบบกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนในช่วงสั้นๆ ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีการวาง

แผนการสอนรวมถึงเทคนิควิธีการสอน หรือการถ่ายทอดที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ในระยะสั้นๆ ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน ในหลักสูตรนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับสังค อุทรานันท์ (2527 : 263-264) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อมของบุคลากรเป็นงานที่มีความสำคัญมาก ก่อนที่จะนำหลักสูตรใดไปใช้ควรจะได้มีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงความมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น

1.3 ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนโดยรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอน บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและส่งผลไปถึงตัวหลักสูตรว่าดีเหมาะสมเพียงใด ดังที่ วาสนา ขาวหา (2533 : 77) ให้ทัศนะว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อที่เป็นตัวกลางนำไปสู่การเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นนั้น สิ่งสำคัญคือการใช้เวลาในการเรียนที่สั้นและผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ ผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ เทคนิค และวิธีการที่จะ นำผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร สื่อการสอนถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่เน้นในเรื่องทักษะการปฏิบัติ สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน โดยรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้การเรียนในหลักสูตรระยะสั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการ ฝึกปฏิบัติงานจากสถานประกอบการ เพื่อเป็นการได้รับประสบการณ์ตรงซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียน เป็นอย่างมาก การฝึกในขณะที่ปฏิบัติงาน (On-the-job Training) วิธีนี้นิยมใช้กันมาก เพราะไม่ต้อง ใช้เครื่องมือ หรือการลงทุนมากนัก แต่มีผลตอบแทนในขณะที่ฝึกและยังได้ผลงานจากคนงานที่ฝึกหัด อีกด้วย แต่หากมีการประเมินผลกันจริง ๆ แล้ว การฝึกเช่นนี้ จะเป็นการฝึกที่ไม่ประหยัดหรือมี ประสิทธิภาพมากนัก นอกจากนี้ การฝึกนั้นจะมีการเตรียมการและมีการติดตามผลการฝึกนั้นด้วย (สุวณี คิเรวัฒน์. 2538 : 41-43)

1.5 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีสอนหรือการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสม ผู้สอนจะต้องมีการจัดดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียน จะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน โยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การประเมินผล การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจจะอยู่ในรูป การบรรยาย สาธิต หรือ ปฏิบัติให้ดู ให้อ่านเนื้อหาสาระ ให้อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ (บุญชม ศรีสะอาด. 2537 : 2) จะเห็นได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะต้องประกอบไปด้วยกิจกรรม

หรือวิธีการที่หลากหลาย แต่เนื่องด้วยหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนั้น โดยธรรมชาติการจัดการฝึกอบรมพระยะสันต้องมีลักษณะยืดหยุ่น ดัดแปลงและปรับปรุงได้เสมอ มีความคล่องตัวสูง และเน้นให้ได้ความรู้โดยเฉพาะทักษะซึ่งเป็นผลของการฝึกอบรมให้มากยิ่งขึ้น (สุวณิ คิเรกวัฒน์. 2538 : 43-44) จากแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตรพระยะสันที่มุ่งเน้นทักษะเฉพาะ จึงทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนของครูขาดความหลากหลาย ดังนั้นจึงส่งผลให้การปฏิบัติด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านเทคนิคและวิธีสอน โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งที่สำคัญที่จะเกิดกับผู้เรียน คือ ผู้เรียนต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติในทางทิศทางที่ดี ซึ่งมีปัจจัยที่สนับสนุนอยู่หลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุด ก็คือเทคนิคและวิธีสอนของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับพนา บัวจุม (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูอาจารย์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การวัดผลเป็นวิธีการที่จะตัดสินว่าผู้เรียนมีความรู้ตลอดจนทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเตรียมตัวและวางแผนการเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งข้อมูลจากความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนได้มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ มีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหา รวมทั้งมีการแจ้งความก้าวหน้าให้นักศึกษาทราบหลังจากทำการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม ฉิมรักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันตามธรรมชาติของนักเรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์ อุปลัมภ์) ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผนการสอนรายการที่มีปัญหามากที่สุด คือ การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำแผนการสอนของอาจารย์อย่างเพียงพอ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยเหลือให้คำแนะนำจัดทำแผนการสอนของอาจารย์ และสนับสนุนการจัดพิมพ์และเผยแพร่แผนการสอนของอาจารย์ที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้งบประมาณในการบริหารจัดการต่างๆ นั้น ต้องนำไปใช้ในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นในส่วนงบประมาณที่มาสนับสนุนการจัดทำแผนการสอนของอาจารย์ จึงไม่เพียงพอ

2.2 ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า รายการที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การหาคู่มือ วัสดุทัศนเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทั้งนี้

เป็นเพราะการเรียนในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนั้นเป็นการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ เป็นหลักสูตรเฉพาะที่ใช้เวลาเรียนในระยะสั้น ๆ ดังนั้นจึงไม่มีคู่มือ หรือ วัสดุที่สัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องหลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การหาคู่มือ วัสดุที่สัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องหลักสูตรสำหรับอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีปัญหา มากสุด

2.3 ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน พบว่า รายการที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ได้ใช้สำหรับการเรียนการสอน รองลงมาคือ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและส่งผลไปถึงตัวหลักสูตรว่าดีเหมาะสมเพียงใด ดังที่ วาสนา ขาวหา (2533 : 77) ได้กล่าวว่า สื่อที่เป็นตัวกลางนำไปสู่การเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนั้นเป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาชีพตามความสนใจ ระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 6 – 255 ชั่วโมง ประกอบกับมีผู้เรียนทางด้านนี้ไม่มากนัก เนื้อหาวิชามีการเปลี่ยนแปลงหรือขึ้นอยู่กับสภาพท้องถิ่น ดังนั้นการผลิตสื่อสำหรับการเรียนการสอน ในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน จึงมีน้อย ไม่มีหน่วยงานที่ผลิต เพราะอาจจะไม่คุ้มค่าสำหรับการลงทุน

2.4 ด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน พบว่า รายการที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน รองลงมาคือ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน และการเลือกสถานประกอบการสำหรับนักศึกษาไปฝึกงานที่มีลักษณะตรงกับลักษณะวิชาที่สอน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนและแหล่งฝึกงาน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกสถานที่จึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งเหล่านั้น แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ จึงทำให้การดำเนินการด้านนี้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ารายการที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการติดต่อกับสถานประกอบการนั้นเป็นเรื่องยุ่งยากพอสมควร อันเนื่องมาจากความไม่พร้อมของสถานประกอบการ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาโดยเฉพาะปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.6 ด้านเทคนิคและวิธีสอน พบว่าการเลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายและเหมาะสมมีปัญหามากสุด รองลงมาคือ การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชนมาประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอนและมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่ เช่น เนื้อหาที่เป็นหลักการ ทฤษฎี สามารถใช้วิธีการบรรยาย แต่ถ้าเป็นงานและต้องการฝึก ควรใช้การฝึกทักษะปฏิบัติหรือจะใช้ทั้งบรรยายหรือฝึกทักษะปฏิบัติควบคู่กันไป วิธีสอนควรเหมาะสมกับความถนัดของผู้สอน เป็นความถนัดของผู้สอนที่จะสอนด้วยวิธีการสอนแบบนั้น ๆ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 119) สำหรับการเรียนในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนั้นมุ่งเน้นการเรียนในภาคปฏิบัติ ซึ่งมีรูปแบบการจัดการสอนเฉพาะ การที่จะนำเทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายมาใช้จึงไม่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติวิชา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การเลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายและเหมาะสมมีปัญหามากสุด ส่วนการนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชนมาประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอนนั้น พบว่ามีปัญหารองลงมา ทั้งนี้การระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน หลักสูตรการฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการฝึกอบรม เพราะเป็นการประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน (พัฒนา สุขประเสริฐ. 2541 : 35-37) ทั้งนี้อาจเกิดจากระยะเวลาในการเรียนที่มีระยะสั้นจึงไม่สามารถนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นหรือชุมชนมาประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร

2.7 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าการใช้วิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีปัญหามากสุด ทั้งนี้การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นวิธีการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าการนำหลักสูตรไปใช้ ช่วยให้ทราบถึงความเจริญงอกงามและความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนดีขึ้น รวมถึงให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของครู และข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น (อัญชลี แจ่มเจริญ และสุกัญญา ธารีวรรณ. 2523 : 275) สำหรับการใช้วิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลายนั้น เป็นวิธีการประเมิน ที่ดี แต่ก็มีข้อจำกัด โดยเฉพาะวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนั้นรูปแบบการประเมินจะเน้นในเรื่องการปฏิบัติจริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่สามารถทำการประเมินที่หลากหลายได้เท่าที่ควร ส่วนความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ของอาจารย์ผู้สอน การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ พบว่า เป็นปัญหาที่รองลงมา ทั้งนี้อาจเกิดจากในเรื่องการสร้างเครื่องมือขึ้นเป็นที่ยากมีขั้นตอนและวิธีการที่หลากหลาย หากไม่สนใจหรือศึกษาอย่างจริงจังก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาสำหรับผู้สอนได้

5.8 ข้อเสนอแนะ

5.8.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัย
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น
จึงควรมีการส่งเสริมในทุกๆด้าน โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณ สถานที่สำหรับนักศึกษาได้ฝึกงาน
2. ควรมีการฝึกอบรมพัฒนาอาจารย์ผู้สอน โดยเน้นในเรื่องการจัดการเรียนการสอน
และการวัดผลประเมินผล
3. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของอาจารย์ และควรเป็นสื่อ
ที่มีความทันสมัย และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเพื่อให้สื่อพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

5.8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรอื่นๆ ในวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก
2. ควรมีการศึกษาความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการเรียนการสอน
ในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น เพื่อที่จะได้รับทราบความต้องการของอาจารย์ที่แท้จริง และจะเป็นการ
แก้ปัญหาที่ถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2541. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- กันตยา เพิ่มผล. 2530. “การใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา คุณารักษ์. 2527. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แก้วตา คณะวรรณ. 2521. หลักการของหลักสูตร. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทิกา ลิมปิเจริญ. 2538. การพัฒนาหลักสูตร. ภูเก็ต : แผนกบริหารการศึกษา วิทยาลัยครุภูเก็ต
- ทิตินา แจมมณี. 2520. การประเมินหลักสูตร หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน จำกัด.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2529. การพัฒนาหลักสูตร จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- นงเยาว์ ฤทธิเรืองเดช. 2533. “การใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิเทศสุขกิจ ทัพซ่าย. 2541. “การประเมินการใช้หลักสูตร ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาพลศึกษา ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ในกลุ่มสถาบันราชภัฏอีสานเหนือ.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นันทนวล ทศวัฒน์. 2523. “การวัดผลการเรียนการสอน.” ใน การฝึกสอน. หน้า 67 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2537. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บำรุง สุขพรรณ. 2526. ระบบสื่อสารในสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542. การจัดการและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- ภิญโญ สาธร. 2526. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536. การพัฒนาระบบการสอน, เอกสารประกอบเนื้อหา ชูควิชา. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543. ระบบการเรียนการสอน, เอกสารการสอนชุดวิชา.

พิมพ์ครั้งที่ 15 นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มานิต มานิตเจริญ. 2539. **พจนานุกรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 16 กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.

ขงยุทธ เกษสาคร. 2530. “การใช้หลักสูตรธุรกิจท่องเที่ยวระดับอนุปริญญา ในวิทยาลัยครู.”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลัดดา สุขปรีดี. 2523. **เทคโนโลยีการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เลขา คมเสวต. 2537. “การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542. **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัท แอล ที เพรส จำกัด.

วาสนา ขาวหา. 2533. **สื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525. **พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2527. **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2528. **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2529. “การสอนในระดับอุดมศึกษา” **สารานุกรมศึกษาศาสตร์**. 5 (ตุลาคม – ธันวาคม) : 85.

วิมล เทศวานิช. 2541. “ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ ในกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วิณิช บุญอยู่. 2529. “การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง.” วิทยานิพนธ์การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วีระ ไชยศรีสุข. ม.ป.ป. “การศึกษษเจตคติและความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรสายวิชาชีพครูและสายวิชาชีพอื่น.” กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.

ส. อินโทอิพร. ม.ป.ป. “วบท. กท. ขานรับปี Amazing Thailand” สารสัมพันธ์ วบท. กรุงเทพฯ ฉบับปฐมฤกษ์ : 9

สมคิด พรหมจ้อย. ม.ป.ป. เอกสารประกอบการสอน เรื่องการประเมินหลักสูตร. นนทบุรี :

แขนงวิชาการวัดและประเมินผล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมศักดิ์ ศรีมานอน. 2530. “รายงานการวิจัย เรื่อง ศักยภาพปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาการอื่น
ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.” กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

สจิวรรณ ทรรพวสุ. 2533. “การศึกษากระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์
ทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.” ปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

สังัด อุทรานันท์. 2537 **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์
สนิท สุขศิริ. 2541. “การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชา
พณิชยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สันต์ ชรรณบำรุง. 2527. **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สายหยุด จำปาทอง. 2532. **การฝึกหัดครูอดีต ปัจจุบันและอนาคต.** นครราชสีมา : วิทยาลัยครู
นครราชสีมา.

สุจรรยา สุวรรศิริ. 2528. “สภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช
2524 ในวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุมิตร คุณานุกร. 2520. **หลักสูตรและการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : คณะจารย์คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตร คุณานุกร. 2540. **หลักสูตรและการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

สุรัตน์ จินตสกุล. 2529. “ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง พลศึกษา
ฉบับ พ.ศ. 2525 ของวิทยาลัยพลศึกษา.” ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เสาวพร เมืองแก้ว. 2531. **การประเมินผลทางคหกรรมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. **ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2540 รายการเพิ่มและเปลี่ยนแปลง ตามมติคณะกรรมาธิการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร.**
กรุงเทพฯ : กองกรรมาธิการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักนายกรัฐมนตรี. 2538. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2539. เล่มที่ 8 กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงบประมาณ
สำนักนายกรัฐมนตรี.**

อรสา ปราชญ์นคร. 2523. **หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.**

อรอนงค์ อิงคสุวรรณิชย์. 2530. “การใช้หลักสูตรการสื่อสารและการโฆษณา ระดับอนุปริญญา
พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี แจ่มเจริญ และสุกัญญา ธารีวรรณ. 2523. **หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.**

Cronbach, Lee Joseph” 1970. **Essentials of Psychological Testing.** 3rd ed. New York : Harper.

Taba. Hilda. 1962. **Curriculum Development : Theory and Praclice.** New York : Harcourt,
Brace World.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อประกอบการวิจัย

ภาคผนวก ข หนังสือราชการ

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อประกอบการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก

*****

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของ
วิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง

*****

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่อง ~ ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามที่กำหนดให้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 30 ปี

30 – 35 ปี

36 – 40 ปี

40 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

ผู้อำนวยการ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

หัวหน้าคณะวิชา / แผนกวิชา

หัวหน้างาน

อาจารย์

4. อายุราชการ

ไม่เกิน 10 ปี

10 – 20 ปี

21 – 30 ปี

มากกว่า 30 ปี

5. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ 0524.04/ 4332

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศธ 0524.04/ 4332

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศธ 0524.04/ 4332

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างระยอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศษ 0524.04/ 4332

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างจันทร์บุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศษ 0524.04/ 4332

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะต้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศษ 0524.04/ 4332

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

พฤษภาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างระยอง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะต้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี คร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศธ 0524.04/ 4245

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตรอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศธ 0524.04/ 4245

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี คร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศธ 0524.04/ 4245

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ติดต่อนักศึกษา โทร.086-342-6242

ที่ ศธ 0524.04/ 2777

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๕ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายจ่านงค์ อินทองคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามตามที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2777

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

/๔ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.อรสา โกศลนันท์ทุก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัย
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามครั้งที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2777

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๘ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นต.ดร.พงศ์เทพ จิระโร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2777

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

/๘ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.คมสร วงษ์รักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)
รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศช 0524.04/ 2777

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖๔ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวจันทร์เพ็ญ ตันเจริญ (รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัย
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก” โดยมี คร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอำนวยการ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหามบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระติก รหัสประจำตัว 47068306 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหา การใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก (Conditions and Problems in Occupational Short-Course Curriculum Implementation in College Under the Officer of Vocational Education at Eastern Region)” โดยมี คร.ศุภชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2550

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. 2550

(รศ.ดร.อิทธิพล แจ่มจักษ์)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นายทวีวัฒน์ เปี่ยมระลึก
วัน เดือน ปีเกิด	6 มีนาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	60/3 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2543 วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาอุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พ.ศ.2551 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง